

Nr 85.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om värnskatt m. m.; given Stockholms slott den 18 maj 1914.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av protokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga

dels bilagda förslag till förordning om värnskatt;

dels ock bilagda förslag till förordning angående statsverkets värnskattfond.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

förordning om värnskatt.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För bestridande av särskilda engångskostnader, som föranledas av ny värnpliktslag och eljest erfordras för avhjälpande av brister i rikets försvarsväsen, skall till staten erläggas en tillfällig skatt, benämnd värnskatt, som på grund av taxering enligt bestämmelserna i denna förordning för en gång utgår av inkomst och förmögenhet.

2 §.

En var, som år 1914 bort annorledes än på grund av efterbeskattning taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, är med de undantag, som här nedan stadgas, jämväl skyldig erlägga värnskatt.

Med skattskyldigs inkomst och förmögenhet avses i denna förordning det inkomstbelopp och det förmögenhetsbelopp, därför han bort år 1914 taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Vid taxering till värnskatt skola dock, där ej i visst fall särskilda skäl föranleda till avvikelse från den vid taxeringen år 1914 till inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda uppskattningen, inkomst och förmögenhet upptagas till enahanda belopp som vid sistnämnda taxering.

3 §.

För annan än inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag inträder skyldighet att erlägga värnskatt:

a) då inkomsten utgör minst 5,000 kronor eller

b) då förmögenheten uppgår till minst 30,000 kronor eller

c) då vid sammanläggning av inkomst och förmögenhet enligt bestämmelserna i 4 § bildas ett taxerat belopp av minst 5,000 kronor.

Förmögenhet, som understiger 10,000 kronor, är dock i varje fall fri från värnsskatt. Likaledes är för skattskyldig, som i denna paragraf avses, inkomst, vilken icke uppgår till 2,600 kronor, i varje fall från sådan skatt undantagen.

Om äkta makar bort var för sig taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, inträder för vardera maken skattskyldighet för värnsskatt, då båda makarnas sammanräknade inkomst eller förmögenhet uppgått till så högt belopp, att, därest endera maken skolat för samma inkomst eller förmögenhet taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, skattskyldighet enligt bestämmelserna i denna paragraf förelegat.

4 §.

1 mom. Vid taxering till värnsskatt skall fastställas ett *till värnsskatt taxerat belopp*.

2 mom. För annan skattskyldig än inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag ingår i det taxerade beloppet förmögenheten med en tiondedel av sitt belopp och inkomst, som utgör minst 5,000 kronor, med hela sitt belopp. Där för skattskyldig, varom nu är fråga, inkomsten understiger 5,000 kronor, skall i det taxerade beloppet ingå följande belopp av inkomsten, nämligen:

av inkomst, som uppgår till 2,600 kr. men ej till 2,700 kr.	200 kr.
» » » » » 2,700 » » » » 2,800 »	400 »
» » » » » 2,800 » » » » 2,900 »	600 »
» » » » » 2,900 » » » » 3,000 »	800 »
» » » » » 3,000 » » » » 3,100 »	1,000 »
» » » » » 3,100 » » » » 3,200 »	1,200 »
» » » » » 3,200 » » » » 3,300 »	1,400 »
» » » » » 3,300 » » » » 3,400 »	1,600 »
» » » » » 3,400 » » » » 3,500 »	1,800 »
» » » » » 3,500 » » » » 3,600 »	2,000 »
» » » » » 3,600 » » » » 3,700 »	2,200 »
» » » » » 3,700 » » » » 3,800 »	2,400 »
» » » » » 3,800 » » » » 3,900 »	2,600 »
» » » » » 3,900 » » » » 4,000 »	2,800 »

av inkomst, som uppgår till	4,000	kr. men ej till	4,100	kr.	3,000	kr.
» » » » »	4,100	» » » »	4,200	»	3,200	»
» » » » »	4,200	» » » »	4,300	»	3,400	»
» » » » »	4,300	» » » »	4,400	»	3,600	»
» » » » »	4,400	» » » »	4,500	»	3,800	»
» » » » »	4,500	» » » »	4,600	»	4,000	»
» » » » »	4,600	» » » »	4,700	»	4,200	»
» » » » »	4,700	» » » »	4,800	»	4,400	»
» » » » »	4,800	» » » »	4,900	»	4,600	»
» » » » »	4,900	» » » »	5,000	»	4,800	»

3 mom. Är fråga om äkta makar, vilka skola var för sig taxeras till värnskatt, skall inkomst, som enligt 2 mom. bör tagas i beräkning vid taxeringen, vara makarnas sammanlagda inkomst. Understiger den sammanlagda inkomsten 5,000 kronor, skall det belopp, varmed samma inkomst bör vid taxeringen upptagas, för beräkning av vardera makens taxerade belopp fördelas å makarna efter storleken av varderas inkomst.

4 mom. Det belopp, som med tillämpning av dessa grunder slutligen uppkommer, avrundas, där det ej uppgår till fullt hundratal kronor, till närmast lägre fulla hundratal kronor och utgör, sålunda avjämnat, i fall, varom nu är fråga, det till värnskatt taxerade beloppet.

5 §.

För skattskyldig, som i 3 § sägs, utgår värnskatt med en krona för varje fullt hundratal kronor av ett belopp, som beräknas efter följande grunder:

Om det taxerade beloppet icke överstiger 5,000 kronor, ökas det samma med 50 procent.

Om det taxerade beloppet överstiger 5,000 kronor, ökas den del av det taxerade beloppet, som icke överstiger 5,000 kronor, med 50 procent,

» » » » »	5,000	kronor	men icke	8,000	kronor,	med	150	procent
» » » » »	8,000	»	»	12,000	»	»	200	»
» » » » »	12,000	»	»	14,000	»	»	250	»
» » » » »	14,000	»	»	17,000	»	»	300	»
» » » » »	17,000	»	»	20,000	»	»	350	»
» » » » »	20,000	»	»	25,000	»	»	400	»

25,000 kronor	men	icke	30,000 kronor,	med	500 procent
30,000	»	»	40,000	»	600 »
40,000	»	»	50,000	»	700 »
50,000	»	»	70,000	»	800 »
70,000	»	»	100,000	»	900 »
100,000	»	»	150,000	»	1,000 »
150,000	»	»	250,000	»	1,150 »
250,000	.....	.....	.....	.....	1,250 »

dock att det beräknade belopp, varefter skatten skall utgå, icke må i något fall överstiga tolv gånger det taxerade beloppet.

6 §.

Skattskyldig, vilken bort vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt år 1914 erhålla nedsättning enligt 19 § 2 mom. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt i det till sådan skatt taxerade beloppet, äger åtnjuta nedsättning i värnskattens belopp med en tiondedel därav för varje barn, för vilket nedsättning vid nämnda taxering skolat medgivas.

7 §.

För inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag inträder skyldighet att erlägga värnskatt, då inkomsten överstiger fem procent av bolagets kapital, så beräknat som i 20 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt sägs.

Inkomst, som i enlighet härmed taxeras till värnskatt, upptages för taxeringen i jämna hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal, bortfaller. Sålunda upptaget belopp utgör i förevarande fall till värnskatt taxerat belopp.

8 §.

Inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag har att, för varje fullt hundratal av det taxerade beloppet, erlägga värnskatt med följande belopp, nämligen:

när den taxerade inkomsten i förhållande till kapitalet:				värns katt pr 100 kr.
överstiger	5	men ej	5 $\frac{1}{3}$ procent	Kr. 0.30
»	5 $\frac{1}{3}$	» »	5 $\frac{2}{3}$ »	0.60
»	5 $\frac{2}{3}$	» »	6 »	0.90
»	6	» »	6 $\frac{1}{3}$ »	1.20
»	6 $\frac{1}{3}$	» »	6 $\frac{2}{3}$ »	1.50
»	6 $\frac{2}{3}$	» »	7 »	1.80
»	7	» »	7 $\frac{1}{3}$ »	2.10
»	7 $\frac{1}{3}$	» »	7 $\frac{2}{3}$ »	2.40
»	7 $\frac{2}{3}$	» »	8 »	2.70
»	8	» »	8 $\frac{1}{3}$ »	3.—
»	8 $\frac{1}{3}$	» »	8 $\frac{2}{3}$ »	3.30
»	8 $\frac{2}{3}$	» »	9 »	3.60
»	9	» »	9 $\frac{1}{3}$ »	3.90
»	9 $\frac{1}{3}$	» »	9 $\frac{2}{3}$ »	4.20
»	9 $\frac{2}{3}$	» »	10 »	4.50
»	10	» »	10 $\frac{1}{3}$ »	4.80
»	10 $\frac{1}{3}$	» »	10 $\frac{2}{3}$ »	5.10
»	10 $\frac{2}{3}$	» »	11 »	5.40
»	11	« »	11 $\frac{1}{3}$ »	5.70
»	11 $\frac{1}{3}$	« »	11 $\frac{2}{3}$ »	6.—
»	11 $\frac{2}{3}$	» »	12 »	6.30
»	12	» »	12 $\frac{1}{2}$ »	6.60
»	12 $\frac{1}{2}$	» »	13 »	6.90
»	13	» »	13 $\frac{1}{2}$ »	7.20
»	13 $\frac{1}{2}$	» »	14 »	7.50
»	14	» »	14 $\frac{1}{2}$ »	7.80
»	14 $\frac{1}{2}$	» »	15 »	8.10
»	15	» »	15 $\frac{1}{2}$ »	8.40
»	15 $\frac{1}{2}$	» »	16 »	8.70
»	16	» »	16 $\frac{1}{2}$ »	9.—
»	16 $\frac{1}{2}$	» »	17 »	9.30
»	17	» »	17 $\frac{1}{2}$ »	9.60
»	17 $\frac{1}{2}$	» »	18 »	9.90
»	18	» »	18 $\frac{1}{3}$ »	10.20
»	18 $\frac{1}{3}$	» »	19 »	10.50
»	19	» »	19 $\frac{1}{2}$ »	10.80
»	19 $\frac{1}{2}$	» »	20 »	11.10
»	20	» »	21 »	11.40
»	21	» »	22 »	11.70
»	22	» »	23 »	12.—
»	23	» »	24 »	12.30
»	24	» »	25 »	12.60
»	25	» »	26 »	12.75

när den taxerade inkomsten i förhållande till kapitalet:				värnskatt pr 100 kr.	
				Kr.	
överstiger	26	men ej	27	procent	12.90
»	27	» »	28	»	13.05
»	28	» »	29	»	13.20
»	29	» »	30	»	13.35
»	30	» »	32	»	13.50
»	32	» »	34	»	13.65
»	34	» »	36	»	13.80
»	36	» »	38	»	13.95
»	38	» »	40	»	14.10
»	40	» »	45	»	14.25
»	45	» »	50	»	14.40
»	50	» »	55	»	14.55
»	55	» »	60	»	14.70
»	60	» »	65	»	14.85
»	65	» »	75	»	15.—
»	75	» »	85	»	15.15
»	85	» »	90	»	15.30
»	90	» »	95	»	15.45
»	95	» »	100	»	15.60
»	100			»	15.75

9 §.

Värnskatten förfaller till betalning under år 1915. Skattskyldig äger dock i så måtto åtnjuta anstånd med värnskattens erläggande, att en tredjedel av värnskatten inbetalas under år 1915 samt att återstående två tredjedelar av skatten erläggas antingen i sin helhet under år 1916 eller ock med ena hälften under sistnämnda år och med andra hälften under år 1917.

Skattskyldig, som i behörig tid och ordning år 1915 erlägger honom påförd värnskatt i dess helhet, äger åtnjuta avdrag med fem procent av värnskattens belopp.

Om debitering, uppbörd och redovisning av värnskatt förordnar Konungen.

10 §.

Till ledning vid uträknandet av värnskatt utfärdar Konungen särskild tabell.

11 §.

Skattskyldig taxeras till värnskatt å den ort, där han år 1914 skolat taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

12 §.

Bestämmelserna i 24 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt skola ock äga tillämpning i fråga om värnskatt.

13 §.

Hava makar blivit särskilt taxerade till värnskatt, skall skatt ändock beräknas efter de för dem båda taxerade beloppen sammanräknade och påföras makarna efter storleken av varderas taxerade belopp.

14 §.

Taxering till värnskatt verkställes av en särskild nämnd, kallad värnskattenämnd.

Sådan nämnd utses för varje län och för Stockholms stad av Konungens befallningshavande och skall bestå av minst fyra högst åtta ledamöter. Konungens befallningshavande utser jämväl suppleanter till antal, motsvarande minst hälften av antalet ordinarie ledamöter i värnskattenämnden. Såväl ordinarie ledamöter som suppleanter utses för län bland ledamöterna eller suppleanterna i länets prövningsnämnd och för Stockholms stad bland ledamöterna eller suppleanterna i stadens prövningsnämnd.

Värnskattenämnden sammanträder för län i residensstaden och för Stockholms stad i Stockholm å tid, som utsättes av Konungens befallningshavande och bestämmes sålunda, att nämndens arbeten må vara avslutade inom 1914 års utgång. Om tid och ställe för nämndens sammanträde utfärdar Konungens befallningshavande allmän kungörelse samt underrättar i god tid dem, som blivit utsedda till ledamöter i nämnden.

Möter för ledamot i värnskattenämnd hinder att tillstädeskomma, bör anmälan därom ofördröjligen ingivas till Konungens befallningshavande, som därefter inkallar vederbörande suppleant.

Den, som blivit utsedd till ledamot i värnskattenämnd eller inkallad i stället för ordinarie ledamot, men utan vederbörligen anmält

laga förfall icke infinner sig vid nämndens sammankomst, skall böta tjugufem kronor.

15 §.

En var, som år 1914 i behörig tid och ordning avgivit deklARATION, men vars deklARATION icke blivit följd vid hans taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, äger att hos värnskattenämnden göra skriftlig framställning om ny uppskattning av inkomsten och förmögenheten. Sådan framställning skall, vid påföljd att eljest icke upptagas till behandling, ingivas till Konungens befallningshavande senast före klockan tolv på trettionde dagen före värnskattenämndens sammanträde. Härom skola de skattskyldiga erinras i den kungörelse, som i 14 § sägs.

16 §.

De av värnskattenämnden beslutade taxeringarna antecknas i särskild längd, benämnd värnskattelängd, vartill formulär fastställas av Konungen. I längden upptagas den skattskyldiges namn, taxerat belopp, det belopp, efter vilket skatt utgår, skatteprocent i förekommande fall och antalet barn, därför nedsättning äger rum. Längden underskrives av värnskattenämndens ordförande och minst två ledamöter.

Där vid taxering jämväl förmögenhet legat till grund för taxeringen, skall å skattskyldigs deklARATION angivas särskilt den inkomst och särskilt den förmögenhetsdel, som ingår i det taxerade beloppet. Har skattskyldig icke avlämnat deklARATION, skall berörda anteckning verkställas i värnskattelängdens anteckningskolumn.

Vid nämndens sammanträde föres protokoll angående de ärenden, där sådant erfordras; börande protokollet justeras inför nämnden och justeringen bestyrkas genom å protokollet tecknat intyg av två ledamöter.

Anteckningarna i värnskattelängden och å deklARATIONerna verkställas samt protokollet föres av den eller de personer, som Konungens befallningshavande därtill förordnat.

17 §.

Konungens befallningshavande åligger att vid värnskattenämndens sammanträde framlägga fullständigt förslag till taxeringarna för värnsskatt ävensom att tillhandahålla nämnden de deklARATIONER, taxeringslängder och övriga handlingar, som för taxeringarnas verkställande må erfordras.

18 §.

Inom femton dagar efter värnskattenämndens sista sammankomst skola, utom vad Stockholms stad angår, värnskattelängderna översändas till vederbörande häradskrivare eller magistrat.

Efter emottagandet av värnskattelängden åligger det häradskrivaren och i stad med magistrat vederbörande tjänsteman att ofördröjligen uträkna och i längden införa de skattebelopp, som på grund av värnskattenämndens beslut skola påföras. Värnskattelängden skall därefter före utgången av år 1915 till Konungens befallningshavande återställas för att biläggas kronoräkenskaperna för nämnda år.

Avskrift av den till häradskrivaren överlämnade värnskattelängden, i vad den angår varje särskild kommun, skall av honom före den 1 mars 1915 vid bot av tre kronor för varje överskjutande dag tillställas vederbörande kommunalstämmas eller stadsstyrelsens ordförande, vilken det åligger att under viss bestämd och vederbörligen kungjord tid, som ej må understiga fjorton dagar, på lämpligt och därvid även tillkännagivet ställe hålla avskriften de skattskyldiga tillhanda. Avskriften bör senast den 1 maj 1915 av ordföranden återställas till häradskrivaren att av honom förvaras.

I stad med magistrat, utom Stockholm, skall genom magistratens försorg avskrift av värnskattelängden för varje särskilt taxeringsdistrikt i samma ordning hållas de skattskyldiga tillhanda, varefter avskriften hos magistraten eller vederbörande tjänsteman förvaras.

19 §.

1 mom. Över värnskattenämnds beslut må besvär anföras av kronans ombud och vederbörande skattskyldig.

Besvären skola, ställda till kammarrätten, ingivas till Konungens befallningshavande i det län, där taxeringen skett, senast den 30 april 1915 före klockan tolv på dagen, vid påföljd att besvären eljest icke varda upptagna till prövning.

2 mom. Sedan vid inkomna besvär blivit fogade såväl utdrag av värnskattelängd och 1914 års taxeringslängd som värnskattenämndens protokoll, såvitt den överklagade taxeringsfrågan angår, samt därefter förklaring över besvären inforrats från vederbörande, insänder Konungens befallningshavande skyndsamt till kammarrätten samtliga handlingarna med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

3 mom. Så snart ovan stadgade besvärstid gått till ända, översänder Konungens befallningshavande till kammarrätten förteckning å anförda besvär.

20 §.

Den, som taxerats till värnsskatt å ort, där han icke är skattskyldig för sådan skatt, äge att häröver anförda besvär hos kammarrätten. Besvären skola, vid påföljd att eljest icke varda upptagna till prövning, inom natt och år, efter det att värnsskatt första gången vederbörande avfordrats, ingivas till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket taxeringen skett, varefter med ärendet förfares i enahanda ordning, som i 19 § 2 mom. stadgas.

21 §.

Därest efter anförda besvär över prövningsnämnds eller kammarrättens beslut taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1914 ändras eller sådan taxering varder någon åsatt, skall samtidigt vidtagas den ändring i taxeringen till värnsskatt eller åsättas den taxering till sådan skatt, som därav kan föranledas.

Det åligger Konungens befallningshavande att vid insändande till kammarrätten av besvär rörande taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1914 i erforderliga fall foga utdrag av värnsskattelängden och värnsskattenämndens protokoll eller, därest nämnden vid tiden för besvärens insändande ännu icke sammanträtt och avslutat sitt arbete, så fort ske kan till kammarrätten överlämna berörda utdrag.

22 §.

Bestämmelserna i 23 § 1 och 3 mom., 43 §, 44 § 1 stycket, 48 §, 51 §, 52 §, 56 §, 57 §, 58 §, 59 §, 60 § och 61 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande värnsskattenämnden och förfarandet vid taxering till värnsskatt.

23 §.

Om någon på grund av efterbeskattning påföres särskild inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1914, samt han genom det förfarande,

vilket föranlett efterbeskattningen, kommit att alldeles icke eller till för ringa belopp taxeras till värnskatt, skall särskild värnskatt påföras honom till belopp, som genom berörda förfarande undandragits. Har den skattskyldige avlidit, gäller i fråga om särskild värnskatt, varom ovan sägs, vad i 22 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för sådant fall stadgats beträffande sistnämnda skatt.

På grund av efterbeskattning påförd värnskatt förfaller i sin helhet till betalning samtidigt med den på grund av efterbeskattningen påförda inkomst- och förmögenhetsskatten. Vid erläggandet av sådan värnskatt äger avdrag, som i 9 § sägs, icke rum.

Efterbeskattning till värnskatt sker i sammanhang med efterbeskattningen till inkomst- och förmögenhetsskatt; och gäller i fråga om klagan över efterbeskattning till värnskatt vad som stadgats rörande överklagande av taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Om efterbeskattning till värnskatt göres anteckning i särskild värnskattelängd, vilken bilägges vederbörande inkomstlängd.

24 §.

Därest för skattskyldig, som i 3 § sägs, skulle på grund av försämrad ekonomisk ställning finnas möta synnerligen stor svårighet att erlægga värnskatt, äger den prövningsnämnd, som har att besluta i fråga om hans taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt för något av åren 1915, 1916 och 1917, att, på därom av den skattskyldige gjord skriftlig framställning och efter kronoombudets skriftligen avgivna yttrande, helt eller delvis eftergiva den tredjedel av värnskatten, som eljest skolat ovillkorligen erläggas under det år, prövningsnämnden sammanträder. Framställning, som här avses, skall ingivas till Konungens befallningshavande senast före klockan tolv på dagen i länen den 15 juli och i Stockholm den 31 augusti eller, om då är helgdag, nästföljande dag; och böra de skattskyldiga härom erinras genom den kungörelse, som omförmäles i 42 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Besvär över prövningsnämnds beslut i fråga om eftergivande av värnskatt må föras i den för överklagande av prövningsnämnds beslut rörande taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade ordning.

Där värnskatt eftergivits, skall utdrag av prövningsnämndens protokoll i ärendet genom protokollsförandens försorg tillställas vederbörande uppbördsmyndighet.

25 §.

Till ersättande av kostnaderna för det förberedande arbete för taxering till värnskatt, som enligt 17 § skall genom Konungens befallningshavandes föranstaltande utföras, samt övriga av taxeringsarbetet föranledda kostnader har värnskattenämnden att efter förslag av Konungens befallningshavande använda erforderliga medel.

Å värnskattenämndens sammanträdesort icke bosatta ledamöter i denna nämnd äga åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning såsom för ledamot i prövningsnämnd är stadgat.

Häradsskrivare och vederbörande tjänstemän i stad äga att för de avskrifter av värnskattelängderna, som det enligt 18 § åligger dem att avlämna, undfå ersättning med femtio öre arket.

Här omförmälda ersättningar, vilka skola bestridas med inflytande värnskattemedel, utbetalas av Konungens befallningshavande efter granskning av därå ingivna rekvisitioner.

26 §.

1 mom. Sammandrag av värnskattelängderna, upprättade i överensstämmelse med fastställt formulär, skola före den 1 juli 1915 av vederbörande häradsskrivare och magistrat, utom i Stockholm, insändas till Konungens befallningshavande.

2 mom. På grund av dessa sammandrag och sedan de vid deras granskning anmärkta förhållanden blivit förklarade eller rättade, bör i varje län av landskontoret uppgöras särskilt sammandrag över länets hela påförda värnskatt; och skall i Stockholm sådant sammandrag upprättas av därvarande uppbördsverk. De av landskontoren och Stockholms stads uppbördsverk upprättade sammandragen, därtill tryckta blanketter genom statskontorets försorg tillhandahållas vederbörande tjänstemän, skola av Konungens befallningshavande till statskontoret insändas före den 1 september 1915.

3 mom. Så snart de till statskontoret inkomna sammandragen hunnit därstädes granskas, bör ett generalsammandrag för hela riket inom statskontoret upprättas samt genom detta verks försorg utgivas från trycket och utdelas med allmänna tidningarna.

Denna förordning träder i kraft å tid, som av Konungen bestämes, sedan den nya värnpliktslagen utfärdats.

Förslag
till
förordning angående statsverkets värnskattfond.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Statsverkets inkomster av värnskatten skola, i den mån de icke anvisas å stat för år 1915, avsättas till en särskild fond, benämnd värnskattefonden, för att användas till det i 1 § av förordningen om värnskatt avsedda ändamål.

2 §.

Fonden göres räntebärande och förvaltas av statskontoret i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar.

3 §.

Fondens avkastning skall, efter avdrag av förvaltningskostnaderna, läggas till kapitalet.

4 §.

Om sättet för fondens användning besluta Konungen och riksdagen gemensamt.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 maj
1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten, anförde:
Jag anhåller att nu få underställa Eders Kungl. Maj:ts prövning
dels förslag till förordning om värnsskatt, rörande vilket förslag kam-
marrätten den 15 innevarande maj avgivit infordrat utlåtande, dels
ock förslag till förordning angående statsverkets värnsskattfond. I
sistnämnda ärende har statskontoret yttrat sig den 16 i samma månad.

Tanken på en extraordinär progressiv skatt för anskaffande av
medel till försvarets engångskostnader samt lagd på större förmögen-
heter och större inkomster härstammar från Tyska rikets försvars- och
skattereform av år 1913. De stora extraordinära bördor, som för till-

*Den tysko
värnsskatten.*

godoseende av försvarets krav i Tyskland begärdes av de bättre situerade, mötte knappast från något håll starkare motstånd. Viktiga medverkande omständigheter voro säkerligen Tyska rikets säregna finansförhållanden. Å ena sidan hade extraordinära försvarsbehov redan länge i ganska stor utsträckning täckts icke genom normala inkomstkällor utan genom upplåning; och då en sådan utveckling borde hejdas, låg det nära till hands att omedelbart taga den levande generationens kapital i anspråk för detta ändamål. Å andra sidan mötte det stora svårigheter att nå målet genom en vanlig förmögenhets- eller inkomstskatt av det skäl, att dessa skatter redan kommit till användning i de särskilda tyska staterna och därför icke ansågos böra användas såsom inkomstkällor för riksfinaanserna. Man gjorde därför den nya bördan alldeles fristående och ville ej ens benämna densamma »skatt» utan kallade den »bidrag» eller »kontribution» (Wehrbeitrag); och dess egenskap av inkomstkälla blott för ett särskilt utgiftsändamål, nämligen försvaret, fasthölls så strängt, att enligt lagens slutliga formulering den del av skatten, som kan komma att visa sig obehörlig för det avsedda ändamålet, skall återbetalas till de skattdragande. Att hela lösningen av frågan innebar endast ett tillgodoseende av ögonblickets stora inkomstbehov, medan en verklig reform av Tyska rikets finansväsen skulle kräva helt andra åtgärder, framhölls också uttryckligen av den tyska riksregeringens representanter. Åtgärdens extraordinära beskaffenhet bragtes också till alldeles särskilt tydligt uttryck i den tyska lagen.

*Lämpligheten
av en svensk
värnskatt.*

Vid övervägande av medel för finansiering av försvarets engångskostnader i vårt eget land måste man likaledes hålla strängt fast vid synpunkten, att det här gäller att, med minsta möjliga rubbningar i samhällets och folkets ekonomiska liv, omedelbart få till förfogande högst avsevärda belopp. Liksom i Tyskland måste man därför på förhand avstå från en sådan lösning av uppgiften, som skulle kräva djupgående omläggningar i skattesystemet; man får begagna sig av utvägar, som finanstekniskt och finansvetenskapligt kanske icke i och för sig kunna anses som de bästa möjliga, men som lättast tillgodose de trängande, rent omedelbara behoven. Åtgärden måste ses från synpunkten av att vårt försvar redan alltför länge försumrats och att man därför nu på en gång måste taga i anspråk belopp, som under normala förhållanden borde ha fördelats över en lång följd av år.

Sverige intager som bekant en nära nog enastående ställning genom att aldrig i fredstid hava upptagit lån för försvarsändamål. Om ett annat land med samma ställning som vårt hade stått inför ett sådant läge som det nuvarande, kunde det helt säkert hava ansetts som en lämplig utväg att täcka ett stort extraordinärt försvarsbehov genom upplåning. Något sådant bör hos oss icke ifrågasättas. Sveriges statskredit är icke minst från försvarssynpunkt en ovärderlig tillgång och bör icke försvagas.

Tänker man då på andra inkomstkällor, måste det i avseende på ett förstärkt tillgodogörande av naturtillgångarna sägas, att detta säkerligen icke vore ägnat att bereda tillräckligt stora nya inkomster med den snabbhet, som oundgängligen erfordras för försvarets engångskostnader. Man har därför endast beskattningen att tänka på. Att härvid upptaga nya skatteobjekt skulle förutsätta betydligt större förberedelser än tiden nu medgiver. Man ledes därför redan på denna indirekta väg till att uppsöka det redan nu använda skatteobjekt, som förmögenheten och inkomsten utgöra.

Att en starkt progressiv skatt på dessa, med huvudvikten lagd på förmögenheten, icke får bedömas efter samma grunder som en varaktig skatt, har jag redan framhållit. Då det gäller så höga belopp, som nu ifrågasättas, kan det icke betvivlas, att skatten för mången skattdragande kommer att utesluta möjligheten av besparingar, som han eljest kunnat göra, d. v. s. att den kommer att gå ut över kapitalbildningen i landet; och i icke få fall måste sannolikt — såsom skett till och med i Tyskland — rent av antagas, att redan bildat kapital kommer att tagas i anspråk i ganska stor utsträckning, det vill säga nationalkapitalet så till vida minskas. Olägenheten härav för landets allmänna ekonomiska utveckling är oförneklig; ty ett land med Sveriges ständigt växande kapitalbehov och jämförelsevis begränsade inhemska kapitalbildning måste med särskild omsorg undvika vad som kan genom minskning i inhemskt sparande öka beroendet av det utländska kapitalet. Å andra sidan är det emellertid ett obestridligt faktum, att Sveriges ekonomiska utveckling särskilt under senaste årtionden varit glädjande stark, och man torde därför äga rätt till antagandet, att bördan skall vara möjlig att bära utan allvarlig olägenhet för vårt näringsliv, om det blott strängt fasthålles, att här är fråga om en rent extraordinär pålaga, som tages i anspråk blott för en enda gång. Förutsättningen är därför också, att skattens engångskaraktär på alla punkter fasthålles, fullt lika mycket här som i Tyskland; ty en återkommande värnsskatt av den beskaffenhet som

den nu ifrågavarande skulle säkerligen medföra allvarliga faror för vårt ekonomiska liv och draga efter sig verkningar, som bleve kända bara långt utanför kretsen av de direkt skattskyldiga.

Sett ur synpunkten av statsutgifternas fördelning på olika samhällsklasser, innebär värnskattens upptagande, att de bättre och bäst ställda i samhället få bära hela engångskostnaden för försvarets istånd-sättande. Försvaret är för visso hela folkets gemensamma intresse, de fattiges lika väl som de rikes. Att man trots detta anser sig böra lägga den nya bördan så odelat på ett jämförelsevis litet antal medborgare, torde dock i viss mån redan vara motiverat. Å ena sidan skulle de erforderliga stora beloppens uttagande genom en mera allmän beskattning i varje fall förutsätta reformer i det redan befintliga skatteväsendet, vartill tid för närvarande alldeles saknas, och å andra sidan hava under den senaste mansålderns ekonomiska utveckling samlats betydande enskilda förmögenheter, vilkas innehavare äga särskilda möjligheter att komma landet till hjälp i ett läge sådant som det nuvarande. Att de även äro villiga därtill, kan glädjande nog förutsättas.

I anslutning till första försvarsberedningens förslag i dess preliminära betänkande av februari 1914 anser jag sålunda en extraordinär, progressiv värnskatt, lagd på den större förmögenheten och den större inkomsten, böra bliva den inkomstkälla, som skall bereda medel till försvarets engångskostnader.

Skattesystem.

Därav att den tyska värnskattens idé sålunda synes förtjänt att läggas till grund, följer emellertid icke, att den tyska skatten med framgång kan kopieras i rent skattetekniskt hänseende. Varje land har i det hänseendet sina egendomligheter, som dels följa av dess allmänna ekonomiska förhållanden, dels bero på dess historiskt givna skattesystem. Det sistnämnda torde böra tillmätas en särskild betydelse, då det gäller en rent tillfällig skatt, emedan dennas genomförande i alldeles särskild grad underlättas, då den kan anknytas till bestående skatteförhållanden. Sådana synpunkter förtjäna långt mindre beaktande vid en varaktig skattereform, emedan de svårigheter, som möta vid själva genomförandet, då kunna rikligt ersättas genom fördelar under skattens fortsatta tillvaro, medan den tillfälliga skatten i motsvarande fall får alla olägenheterna utan fördelarna. Vad särskilt vårt land beträffar, äga vi i den nyligen genomförda reformen av statens inkomstbeskattning en grund att bygga på, som icke synes böra övergivas utan starka skäl. Efter min mening skulle ett upptagande i värnskattens system av vissa, yttre moment i den nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatten hava

varit lämpligt, även om de icke redan återfunnits inom vårt skatteväsen; och de bliva det alltså i ännu högre grad, då så är fallet. Detta innebär ingalunda, att värnskatten skall förete överensstämmelser med inkomst- och förmögenhetsskatten i avseende på skattesatser eller skattebördans fördelning på olika grupper av skattskyldiga. Av det föregående följer, att så alldeles ej kan eller bör bliva förhållandet, och i det följande skall jag utförligt återkomma därtill.

När man går att närmare undersöka skattesystemet för värnskatten, har man först att betrakta skatt på *enskilda personer*, däri — nu och i det följande — inräknade alla andra skattskyldiga än inhemska aktiebolag och solidariska bankbolag.

Skatt på
enskilda
personer

Den tyska värnskatten på enskilda personer sönderfaller i två alldeles skilda delar, en förmögenhetsskatt och en inkomstskatt, vilkas enda förbindelseled är, att den såsom normal antagna förmögenhetsavkastningen (fem procent av förmögenhetsvärdet) frändrages inkomsten för fastställande av dennas beskattningsbara belopp. Det inses ganska lätt, att ett sådant beskattningssystem skapar en mindre lämplig fördelning av skattebördan för de många, vilka äga såväl förmögenhet som arbetsinkomst, i det att förmögenhetsskattens progression göres beroende enbart av förmögenhetens storlek och inkomstskattens progression likaledes enbart av (den antagna) arbetsinkomstens storlek. I motsats till detta förfarande eftersträvar den moderna progressiva beskattningen i allmänhet att avväga skattebördan med hänsyn till den skattdragandes ekonomiska ställning *som en helhet*, icke efter varje del för sig utan hänsyn till den andra delen.

Det av mig nu antydda syftet kan utan tvivel nås på flera olika sätt; men det torde vara uppenbart, att *ett* sådant sätt är att *kombinera* inkomst och förmögenhet till ett gemensamt taxerat belopp, vilket lägges till grund för beskattningen, så som för närvarande sker i avseende på inkomst- och förmögenhetsskatten. Då skattens progression bestämmes icke efter inkomsten särskilt eller efter förmögenheten särskilt utan efter deras förenade inverkan på det taxerade beloppet, är det tydligt, att man härigenom kommer att taga hänsyn till den skattskyldiges totala ekonomiska ställning, bedömd efter de grunder, på vilka skatten bygger. Det synes mig då på anförda skäl givet, att värnskatten i avseende på enskilda bör utgå såsom en enhetlig skatt, byggd på ett genom kombination av inkomst och förmögenhet (eller arbetsinkomst och förmögenhetsinkomst) erhållet taxerat belopp.

Utgår man från att å ena sidan inkomsten och å andra sidan för-

mögenheten bör läggas till grund, kan kombineringsordningen ordnas på två olika sätt, allt efter som man vill betrakta det kombinerade beloppet såsom förmögenhetsbelopp eller såsom inkomstbelopp. I det förra fallet ingår förmögenheten med sitt verkliga belopp, och därtill lägges inkomsten multiplicerad med ett högre eller lägre tal. I det senare fallet ingår inkomsten med sitt verkliga belopp, och därtill lägges en viss del av förmögenheten. Vilkendera av dessa vägar som följes, är från skattebelastningens synpunkt likgiltigt, emedan denna kan bliva alldeles densamma i båda fallen. Om man t. ex. i förra fallet till förmögenheten lägger tio gånger inkomsten och i senare fallet till inkomsten lägger en tiondedel av förmögenheten samt på det sålunda erhållna taxerade beloppet uttager en skatt på respektive t. ex. 0.4 procent och 4 procent, får man samma skattebelopp vilkendera vägen man följer. Är förmögenheten t. ex. 200,000 kronor och inkomsten 10,000 kronor, blir skatten 1,200 kronor; skulle inkomsten vid samma förmögenhet vara 5,000 eller 20,000 kronor, bleve skatten respektive 1,000 och 1,600 kronor, o. s. v., alldeles oberoende av vilketdera systemet man vill följa.

Då alltså valet mellan dessa två vägar blir en ren bekvämlighets-sak, har det synts mig lämpligast att tillstyrka den senare lösningen, nämligen att till inkomsten lägga en viss del av förmögenheten. Avgörande för mig har härvid varit, dels att såväl skattskyldiga som taxeringsmyndigheter äro fullt förtrogna med detta, i inkomst- och förmögenhetsskatten gällande system, dels också att det kombinerade beloppet synts mig hellre böra behandlas såsom inkomst än såsom förmögenhet, för att tydligt uttryck må givas åt det allmänna syftet att skatten bör kunna bestridas ur inkomsten, utan att själva förmögenheten skall behöva tillgripas.

Därnäst gäller det att taga i betraktande, om inkomst och förmögenhet, behandlade på nu antydda sätt, skola ingå oavkortade eller om avdrag från beloppet skall göras, för att man skall undgå dubbelräkning av förmögenhetsinkomsten. Detta är en fråga av reell betydelse, såsom strax skall visas. Det tyska systemet innefattar, såsom jag redan nämnt, ett avdrag från inkomsten uppgående till den antagna förmögenhetsavkastningen fem procent, och uppenbarligen vore det möjligt att tillämpa samma metod även vid det nu föreslagna svenska systemet. Detta förefaller mig emellertid icke vara fullt lämpligt, av skäl som jag nu skall nämna.

I strid med vad man kanske skulle antaga, blir nämligen verkan av ett sådant avdrag, att man, just i de viktigaste fallen, icke kan

taga hänsyn till den mindre skattekraften hos sådan förmögenhet, som ger mindre än den såsom normal antagna avkastningen fem procent, vadan denna förmögenhet blir opropotionerligt hårt beskattad. Så snart man har en förmögenhetsskatt, kommer alltid ägaren av en förmögenhet med mindre än normal avkastning att bliva, i förhållande till sin inkomst, hårdare beskattad än ägaren av en lika stor förmögenhet med normal avkastning; men det nu ifrågasvarande avdraget kommer att ytterligare skärpa denna olikhet. Vid större förmögenheter kommer skillnaden att bliva högst avsevärd. Antager man, att ägaren av en förmögenhet på t. ex. 2,000,000 kronor i normala fall bör betala en skatt av — såsom är fallet i det förslag, som här skall framläggas — 32,195 kronor, så måste tydligen under förutsättning av det berörda femprocentsavdraget ett dylikt skattebelopp fastställas för själva förmögenhetsbeloppet 2,000,000 kronor; och huru ringa avkastning denna förmögenhet än kommer att giva, kvarstår samma skattebelopp oförminskat. Inräknar man åter förmögenhetsinkomsten i det taxerade beloppet, d. v. s. underlåtes femprocentsavdraget, kommer man tydligen att fastställa det nämnda skattebeloppet 32,195 kronor för en *sådan* förmögenhet på 2,000,000 kronor, som är förenad med den såsom normal antagna avkastningen av fem procent, alltså med 100,000 kronors inkomst; och om avkastningen skulle sjunka därunder, kommer skattebeloppet därför att proportionsvis minskas. Vid en avkastning av fyra procent, d. v. s. 80,000 kronors inkomst, nedgår skatten till 29,495 kronor, vid en avkastning av tre procent eller 60,000 kronors inkomst till 26,795 kronor, o. s. v., medan den, såsom nämnts, under förutsättning av femprocentsavdraget kvarstår vid samma belopp 32,195 kronor.

Det nu sagda gäller sådana skattskyldiga, som hava endast eller i huvudsak endast förmögenhetsinkomst, det vill säga i främsta rummet ägare av jord; och för de större jordägarne torde också förutsättningen om en förmögenhetsavkastning på mindre än fem procent i särskilt stor utsträckning äga giltighet. Då just denna grupp av skattskyldiga sannolikt därjämte, på grund av mindre lätt tillgång till kontanta medel, torde bliva särskilt hårt träffad av en så hög och en så starkt progressiv skatt som värnskatten, synes det vara anledning att icke genom den antydda anordningen ytterligare förstärka denna ojämnhet.

I sådana fall, där vid sidan av förmögenhetsavkastningen finnes en arbetsinkomst, tillräckligt stor att bringa upp den totala inkomsten till fem procent av förmögenhetens belopp, ställer sig verkan av femprocentsavdraget annorlunda; ty då fem procent av förmögenheten dragas från

inkomsten, ehuru förmögenhetsavkastningen endast är tre procent, kommer arbetsinkomstens belopp i verkligheten att minskas med de överskjutande två procenten. En person, som jämte den ovan antagna förmögenheten 2,000,000 kronor, med en avkastning av 60,000 kronor, har en annan inkomst av 40,000 kronor, kommer sålunda genom femprocentsavdraget att få frånräkna hela sin inkomst och alltså betala i skatt 32,195 kronor. Det framgår emellertid av det föregående, att alldeles samma skattebelopp under de antagna förutsättningarna skulle komma att erläggas för en förmögenhet på 2,000,000 kronor i förening med en inkomst på 100,000 kronor, om femprocentsavdraget *icke* förekommer. I detta fall är det alltså likgiltigt, om skattesystemet innefattar bestämmelse om avdrag eller icke, medan en sådan bestämmelse i förut berörda fall verkar avgjort ofördelaktigt.

Inkomsten och den del av förmögenheten, som blir fastställd, böra alltså efter min mening båda ingå oavkortade i det taxerade beloppet, dock med undantag för lägre inkomster, varom jag senare skall yttra mig. Härvid är det en given sak, såsom också framgår av de nyss lämnade exemplen, att man vid avvägning av förmögenhetsdelen tager hänsyn till, att förmögenhetens avkastning därjämte ingår i det taxerade beloppet såsom inkomst; det är blott under denna förutsättning, som det ovan sagda har sin giltighet. Om man alltså till inkomsten lägger exempelvis en tiondedel av förmögenheten för att få det taxerade beloppet, innebär detta under förutsättning av normal avkastning — fem procent eller en tjugonedel — av förmögenheten, att förmögenhetsinkomsten beskattas lika hårt som en *tre* (icke två) gånger så stor annan inkomst; ty utom tiondedelen av förmögenheten (= två gånger dess antagna avkastning) ingår i det taxerade beloppet hela den verkliga förmögenhetsavkastningen. Även detta är i principiell överensstämmelse med vår nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatt, som dock utgår efter ett vida mindre förmögenhetstillägg.

Av det jag nu sagt följer, att jag anser värnskatten i avseende på enskilda personer böra utgå efter ett taxerat belopp, sammansatt av inkomsten och en viss del av förmögenheten. Till frågan om förmögenhetsdelens storlek återkommer jag i sammanhang med frågorna om skattebelopp och skattegränser.

*Bolags-
beskattning.*

Till egendomligheterna i den svenska statsbeskattningen på inkomst hör aktiebolagens beskattning¹⁾, som ju innebär en dubbelbeskatt-

¹⁾ I uttrycket *aktiebolag* innefattas här och i det följande även solidariska bankbolag.

ning av den utdelade vinsten samt till och med — i sådana fall, då aktiebolag äga aktier i andra aktiebolag — en flerdubbel sådan beskattning. I motsats härtill har man i den tyska värnskatten sökt undvika dubbelbeskattning genom att hos aktiebolagen blott beskatta förmögenheten och av denna blott de verkliga reserverna, medan aktiekapitalet ansetts beskattat genom den förmögenhetsskatt de enskilda aktieägarna erlægga.

För min del saknar jag anledning att nu ingå på frågan om lämpligheten av den nuvarande svenska aktiebolagsbeskattningen. För täckande av de stora behov, som värnskatten skall fylla, kan nämligen bolagens särskilda beskattning alldeles icke undvaras. Även om det vore möjligt att nu från enskilda upptaga den eljest på bolagen fallande skatten, skulle detta utan tvivel för de enskilda kännas som en så mycket hårdare beskattning, att det ej bör försökas. Jag är ingalunda blind för olägenheterna härav. Det belopp, som framgår såsom nettovinst ur ett aktiebolags bokslut, är sannolikt endast undantagsvis i sin helhet likvid, disponibel vinst; i det stora flertalet fall består ett sådant belopp utan tvivel, i större eller mindre utsträckning, av en ökning i tillgångarnas värde, genom nya inköp av maskiner, inventarier och så vidare, och det kan alltså icke utan vidare frigöras för att inbetalas i form av skatt. Då de flesta aktieägare få betala värnsskatt och detta under samma år som bolagen samt ofta till avsevärda belopp, är det också sannolikt, att de ogärna se sina aktieinkomster samtidigt minskade och att följaktligen en i och för sig väl befogad minskning i utdelningarna under dessa år blir svårare att genomdriva än eljest. I sådant fall kommer värnskatten att gå ut över avsättningar till fonder, kanske till och med över avskrivningarna. De ofrånkomliga olägenheterna av värnskatten träda därför alldeles särskilt starkt fram i avseende på aktiebolagen, och värnskattens extraordinära beskaffenhet framträder icke på någon punkt mera uppenbart. Det synes mig emellertid på anförda skäl vara uteslutet att nu försöka någon mera djupgående omläggning av grunderna för bolagsbeskattningen, och även mera begränsade modifierationer, t. ex. lättande av skattebördan för aktiebolag, som av en eller annan anledning äro mindre bärkraftiga, torde kräva förarbeten, vilka tiden icke tillåter. Frånsett en vittgående ändring i skatteskalen, vartill jag återkommer, bör alltså värnskatten för aktiebolag, enligt min med första försvarsberedningens överensstämmande mening, utgå efter samma grunder som de för inkomst- och förmögenhetsskatten gällande, så-

lunda efter nettovinsten i förhållande till summan av aktiekapital och reservfond.

Skattebelopp och skattesatser. Jag övergår nu till frågorna om skattebelopp och skattesatser, med de därtill hörande frågorna om skattegränser och förmögenhetsandelens storlek.

Skattens hela belopp. Vid en skatt sådan som värnskatten, avsedd att fylla ett visst, noga bestämt behov, kan man icke utgå från på förhand fastslagna skattesatser, utan får taga till utgångspunkt det totala belopp, skatten är avsedd att inbringa, varefter detta belopp fördelas mellan olika grupper av skattskyldiga efter de grunder, som kunna anses skäligen. I Eders Kungl. Maj:ts proposition rörande ny härordning äro de försvarets engångskostnader, för vilkas täckande värnskatten skall bereda medel, angivna till omkring 75 miljoner kronor, och detta bör alltså utgöra värnskattens ungefärliga totalbelopp.

Skattens avkastning enligt tyska skattegrunder. Det visar sig då omedelbart, att den svenska värnskatten måste bliva, relativt taget, mycket avsevärt högre än den tyska. Efterföljande sammanställningar visa, vad en svensk värnskatt kunde antagas inbringa, om de tyska skattesatserna här komme till användning. Det tyska materialet gäller, fränsett aktiebolagen, förhållandena i Preussen, vilka ligga till grund för de officiella beräkningarna av den tyska värnskattens avkastning som helhet.

a) För *enskild förmögenhet* ställa sig siffrorna på följande sätt ¹⁾:

1	2	3	4	5	6
Förmögenhetsgrupper (mark resp. kronor)	Förmögenhet i Preussen ¹ / ₄ 1911 kronor	Förmögenhet i Sverige ²¹ / ₁₂ 1912 kronor	Sverige i procent av Preussen proc.	Värnskatt på förmögenhet i Preussen kronor	Värnskatt på förmögenhet i Sverige en- ligt de tyska grunderna kronor
10—30,000	13,166,206,100	1,333,286,000	10.10	4,937,720	498,710
30—50,000	8,412,850,500	584,643,000	6.94	6,310,100	437,921
50—100,000	12,116,224,200	769,992,000	6.35	24,232,030	1,538,734
100—200,000	10,859,219,300	747,834,000	6.88	34,749,160	2,390,742
200—500,000	12,806,396,900	902,901,000	7.05	62,751,230	4,423,962
500—1,000,000.....	8,433,043,700	585,834,000	6.94	54,815,100	3,804,168
1—2,000,000.....	7,218,781,100	500,780,000	6.93	59,193,900	4,102,137
2—5,000,000.....	6,830,474,100	503,707,000	7.37	70,353,610	5,185,061
över 5,000,000.....	8,649,278,100	381,021,000	4.40	114,450,440	5,035,819
Summa	88,492,474,000	6,309,998,000	7.13	431,793,290	27,417,254
Med antagen ökning intill ²¹ / ₁₂ 1913 (5 proc. om året)				490,214,922	28,788,117
Siffror för Tyska riket enligt proportionen 8:5.....				784,343,800	

¹⁾ De tyska siffrorna för förmögenhet och inkomst samt avkastning av den på dem utgående värnskatten äro de officiella, ingående i "Anlage III" till det för värnskatten tillsatta riksdagsutskottets betänkande (Verhandlungen des Reichstags. XIII. Legislaturperiode. I. Session. Anlagen zu den Stenographischen Berichten. Nr. 1083). Motsvarande siffror för Sverige äro, vad förmögenheten beträffar, hämtade från en av aktuarien I. Flodström inom finansdepartementet verkställd, preliminär sammanräkning efter 1913 års deklARATIONER av skattepliktiga förmögenheter på minst 10,000 kronor vid 1912 års slut samt, vad inkomsten beträffar, hämtade från den publicerade bearbetningen av 1912 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, varvid den i de taxerade beloppen ingående förmögenhetsdelen approximativt beräknats och utskilt. För aktiebolagen har förhållandet mellan deras reserver i Tyska riket och i Sverige år 1907/08 resp. 1908 lagts till grund, varvid siffran för det förra landet hämtats från dess officiella aktiebolagsstatistik och för det senare från finansdepartementets Finansstatistiska utredningar IV. Det är givet, att samtliga jämförelser kunna göra anspråk på endast ungefärlig riktighet, men deras huvudsakliga överensstämmelse med verkligheten torde knappast böra betvivlas.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 1 saml. 53 häft. (Nr 85.) 4

b) Siffrorna för *enskild inkomst* äro följande:

1	2	3	4	5	6
Inkomstgrupper (mark resp. kronor)	Inkomster i Preussen under 1910 (1911 års taxering) kronor	Inkomster i Sverige 1911 (1912 års taxering) kronor	Sverige i procent av Preussen proc.	Värnskatt på inkomst i Preussen kronor	Värnskatt på inkomst i Sverige en- ligt de tyska grunderna kronor
5—20,000	1,913,610,000	248,383,000	12.98	21,376,910	2,776,596
20—30,000	388,930,000	39,457,000	10.14	6,572,650	666,865
30—50,000	424,640,000	39,696,000	9.36	10,805,490	1,012,559
öfver 50,000	1,364,370,000	79,522,000	5.83	82,467,400	4,809,054
Summa	4,091,550,000	407,058,000	9.95	121,222,450	9,265,074
Med antagen ökning intill ^{81/12} 1913 (5 proc. om året).....				139,405,818	10,191,581
^{2/3} (för Sverige ^{1/2}) avgå såsom antagen fonderad inkomst; återstå.....				46,468,606	5,095,790
Siffror för Tyska riket enligt proportionen 8:5				74,349,770	

c) För *aktiebolag* slutligen blir resultatet följande:

1	2	3	4	5
Verkliga reserver i Tyska riket 1907/08 kronor	Reserv- och jämförliga fonder i Sverige 1908 kronor	Sverige i procent av Tyska riket proc.	Tysk värn- skatt på aktiebolag kronor	Värnskatt på aktiebolag i Sverige enligt de tyska grunderna kronor
2,367,990,000	653,445,000	27.59	36,000,000	9,932,400

Dessa jämförelser synas vara av ganska stor betydelse för den föreliggande frågan. De visa för Sveriges del icke blott inkomstens relativt större betydelse jämförd med förmögenheten utan kanske ännu tydligare de stora förmögenheternas och de stora inkomsternas långt mindre utbredning i vårt land. En ytterligare uppdelning av de högsta inkomst- och förmögenhetsgrupperna skulle utan tvivel hava visat detta ännu tydligare. Å andra sidan finner man av sista tabellen, att Sverige äger en, om hänsyn tages till folkmängden, anmärkningsvärt stor aktiebolagsförmögenhet. Sammanställer man de belopp, en svensk värnskatt, byggd på de tyska grunderna, skulle giva, blir emellertid resultatet långt ifrån tillräckligt, såsom jag redan förut antytt,

och detta trots att vissa av de i tabellerna ingående beräkningarna äro något mera optimistiska än jag för Sveriges del kan anse fullt befogat. Visserligen är det möjligt, att den tyska värnskatten kommer att inbringa avsevärt mera än som beräknats, men därav kan man ej sluta till en motsvarande höjning i de svenska siffrorna. Ty den tyska förmögenhetstaxeringen för värnskatten har genom flera åtgärder blivit långt noggrannare än förhållandet varit med de taxeringar, på vilka beräkningarna grundats, medan så ej kan komma att bliva fallet med den svenska värnskatten. En sammanställning visar, att en på angivna sätt bestämd svensk värnskatt skulle avkasta:

på enskild förmögenhet	28,788,117	kronor
på enskild inkomst	5,095,790	»
på aktiebolag	9,932,400	»
	<hr/>	
	Summa	43,816,307 kronor.

Då den svenska skatten bör inbringa omkring 75 miljoner kronor, måste ovanstående belopp höjas med något över 31 miljoner kronor eller $71\frac{1}{2}$ procent, sålunda en synnerligen stor ökning. Man måste därför på förhand göra klart för sig, att de svenska skattesatserna över hela linjen måste bliva betydligt högre än de tyska, ehuru givetvis strängt inom ramen för de grundsatser, som på förhand fastslagits för värnskatten. Denna stora ökning kan icke läggas enbart på de allra rikaste, även om detta eljest vore berättigat, av det vägande statsfinansiella skälet att, såsom vi sett, de högsta förmögenhets- och inkomstgrupperna hos oss äro alldeles för små för att även den högsta praktiskt rimliga beskattning av dem skall kunna inbringa det erforderliga beloppet. Å andra sidan innebära de — i förhållande till enskild inkomst och förmögenhet — relativt stora beloppen för aktiebolag en möjlighet till ökning i skatteavkastning, vilken alldeles icke kan lämnas obegagnad; och härigenom erhålles indirekt en ytterligare förmögenhetsbeskattning, sannolikt företrädesvis på den större förmögenheten.

Det torde därför vara lämpligt att först fastställa, huruledes det totala skattebeloppet lämpligast skall fördelas mellan aktiebolag och andra skattskyldiga, varefter man kan övergå till att fastställa skatteskalan för vardera av dessa grupper för sig. I avseende på proportionen mellan grupperna kan man lämpligen taga till utgångspunkt förhållandet i inkomst- och förmögenhetsskatten. Detta förhållande synes från början avsetts att vara ungefärligen 1 : 3, vilket betyder, att omkring en fjärdedel av inkomst- och förmögenhetsskatten skulle

betalas av aktiebolagen. Den av finansdepartementet utgivna bearbetningen av 1912 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt (Finansstatistiska utredningar. VI.) visar, att aktiebolagens andel i verkligheten åtminstone det ifrågavarande året varit betydligt större, i det att totala skattebeloppet fördelade sig på följande sätt mellan de två grupperna:

	Skattebelopp kronor	Procent
enskilda personer m. fl.	24,786,974	69.40
inländska aktiebolag m. fl.	10,930,123	30.60
Summa	35,717,097	100.00

Ehuru denna andel för aktiebolagen är synnerligen stor, torde man utan alltför påtaglig olägenhet kunna bibehålla densamma även beträffande värnskatten, som alltså till omkring 30 procent skall betalas av bolagen. På de enskilda komma då återstående 70 procent eller ett sammanlagt belopp av omkring 52 1/2 miljoner kronor.

Det saknar icke intresse att undersöka, vilken ökning av skattebeloppet enligt de tyska grunderna en sådan fördelning skulle innebära. Siffrorna äro följande:

	enligt tyska grunder	enligt föreliggande förslag ¹⁾	ökning
Skatt på enskilda	33.9 milj. kronor	52.4 milj. kronor	54.6 procent
» » aktiebolag	9.9 » »	22.7 » »	129.8 »
Summa	43.8 milj. kronor	75.1 milj. kronor	71.5 procent.

Beskattningen på enskilda kommer sålunda att ökas med gott hälften, medan bolagsbeskattningen blir mera än två och en fjärdedel gånger den tyska.

*Skatt på
enskilda
personer.*

Jag skall nu redogöra för den skatteskala, genom vilken det ifrågavarande beloppet skatt av enskilda, 52 1/2 miljoner kronor, erhålles.

Vid fastställande av en skatteskala, som skall inbringa ungefärligen detta belopp, har jag givetvis fasthållit såsom utgångspunkt, icke blott att skatten skall vara starkt progressiv utan även att mindre inkomster och små förmögenheter skola vara helt och hållet fria. Detta har i sin ordning dragit med sig den följden, att skattesatsen,

¹⁾ Siffrorna framgå av sammanställningen å sid. 41. Bruttosiffran för enskilda har här ovan minskats med avdraget för barn samt med två tredjedelar av ränteavdrag och skattelindringar, medan bruttosiffran för aktiebolag minskats med den återstående tredjedelen av de två sistnämnda beloppen.

där den inträder, måste vara ganska låg, emedan språnget vid punkten för skattskyldighetens inträdande eljest blir för stort. Tydligt försvårar detta uppgiften att erhålla en tillräcklig avkastning av skatten, ty de medelstora inkomsterna och förmögenheterna äro relativt mycket talrika. Genom en icke alltför långsam progression blir det dock möjligt att erhålla det erforderliga beloppet, varvid de stora inkomsterna och förmögenheterna få på sin lott en synnerligen betydlig del av det hela, såsom närmare skall visas i det följande.

Den första fråga, som nu måste besvaras, är den om förhållandet mellan skatten på förmögenhet (eller förmögenhetsinkomst) och skatten på arbetsinkomst. Med det för den svenska värnskatten nu föreslagna systemet gäller denna fråga storleken av den del, varmed förmögenheten skall ingå i det taxerade beloppet. Att finna några objektiva grunder härför torde näppeligen låta sig göra. För min del anser jag i likhet med första försvarsberedningen, att inkomsten bör beskattas något hårdare i förhållande till förmögenheten än fallet är i den tyska värnskatten. Man måste ock taga i betraktande den i aktiebolagsbeskattningen liggande, ytterligare förmögenhetsbeskattningen. Då, såsom förut visats, den svenska värnskatten på enskilda personer måste avkasta inemot 55 procent mera än den skulle göra med tillämpning av de tyska grunderna, kan man möjligen säga, att skatten på enskild inkomst bör vara 50—100 procent högre och skatten på enskild förmögenhet 33—75 procent högre än förhållandet är i den tyska värnskatten. Härmed åsyftas emellertid på intet sätt någon anpassning i detalj efter de tyska skalorna, dels emedan dessa efter min mening icke i och för sig lämpa sig härför, dels också emedan det nu föreslagna svenska skattesystemet är byggt på ett annat sätt än det tyska, dels slutligen emedan skalan måste uppgöras med hänsyn tagen till inkomst- och förmögenhetsfördelningens olikheter i de två länderna. Jag vill också betona, att man icke med skäl kan tala om en viss skattesats på inkomst och förmögenhet var för sig, då dessa två belopp i det nu föreslagna systemet ingå i ett gemensamt taxerat belopp, vars höjd blir avgörande för varje skatteprogression; det är endast i de — vad värnskattelikhetiga beträffar — jämförelsevis mindre betydande fallen av ren arbetsinkomst respektive ren förmögenhetsinkomst, som dylika siffror äga full giltighet.

Det visar sig nu, att en förmögenhetsdel, som utgör *en tiondedel* av förmögenheten, är ägnad att uppfylla de ovan angivna kraven. Att en tiondedel av förmögenheten ingår i värnskattens taxerade belopp,

Förmögenhetsdelens storlek.

innebär, såsom redan förut sagts, att inkomst av förmögenhet under förutsättning av normal avkastning beskattas lika hårt som en tre gånger så stor arbetsinkomst. Detta betyder en beskattning, som är avsevärt *mera* än tre gånger så stark som beskattningen av *samma* belopp arbetsinkomst; ty därigenom, att förmögenhetsinkomsten kommer att motsvara ett högre taxerat belopp, kommer den även att träffas av den högre skattesats, som gäller för detta högre taxerade belopp. En person med 30,000 kronors inkomst utan förmögenhet, vilkens taxerade belopp sålunda utgör 30,000 kronor, kommer att få betala en värnsskatt av 1,145 kronor; men en person med samma belopp 30,000 kronor i inkomst och 600,000 kronor i förmögenhet, vilkens taxerade belopp alltså utgör 90,000 kronor, kommer att få betala icke mindre än 6,445 kronor i värnsskatt, d. v. s. drygt fem och en halv gånger så mycket. Skälet är, att skatteprocenten är 3.82 på ett taxerat belopp av 30,000 kronor men 7.17 på ett taxerat belopp av 90,000 kronor. Jag erinrar om, att de givna exemplen såsom gällande ren arbetsinkomst respektive ren förmögenhetsinkomst tillhöra ytterlighetsgrupper, som icke giva uttryck åt det normala förhållandet. Därmed är dock icke sagt, att icke fall kunna tänkas inträda, då den berörda skillnaden blir ännu större än i det nyss meddelade exemplet; detta inträffar särskilt, då förmögenheten giver mindre än normal avkastning. Men såsom jag utförligt visat i det föregående, innebär det nu föreslagna systemet i sådana fall en betydligt större utjämning än ett system med femprocentsavdrag för förmögenhetsavkastningen. Exempel på skattebelopp och skattesatser i olika fall meddelas i tre tabeller, som jag låtit sammanställa och vilka torde få såsom bilagor fogas till statsrådsprotokollet.

Skattepro-
gression.

Sedan sättet för erhållande av det taxerade beloppet nu fastställts, gäller det att bestämma den progressionsskala, som skall tillämpas på detta belopp. Skattskyldiga, vilkas taxerade belopp antingen icke uppgår till 5,000 kronor eller uppgår därtill endast genom viss kombination av inkomst och förmögenhet, lämnas dock härvid tills vidare åsido.

Vid ett taxerat belopp av 5,000 kronor synes skatten lämpligen kunna sättas till 75 kronor eller 1.50 procent av inkomsten. Progressionen bör därefter, av förut angivna skäl, gå ganska raskt, så att skatten exempelvis vid taxerade belopp av

10,000	kronor	utgör	210	kronor	eller	2.10	procent	av	beloppet
20,000	»	»	595	»	»	2.98	»	»	»
50,000	»	»	2,645	»	»	5.29	»	»	»
100,000	»	»	7,445	»	»	7.45	»	»	»
200,000	»	»	19,195	»	»	9.60	»	»	»
500,000	»	»	59,195	»	»	11.84	»	»	»

Skatteprocenten når sitt maximum, 12 procent, vid ett belopp omedelbart över 550,000 kronor (närmare bestämt vid 553,700 kronor).

De här angivna procentsatserna äro även uttryck för skatteprocenten på inkomst utan förmögenhet (»arbetsinkomst»). Så snart förmögenhet ingår i mera avsevärd utsträckning, vilket i fråga om värnskatten är regel, bliva skattebelopp och skatteprocenter på förut angivet sätt mycket höjda. Vid en förmögenhetsinkomst, uppgående till fem procent av förmögenheten, utgör maximum för skatteprocenten, beräknad på inkomsten, 36 procent, vilket förhållande inträder vid en inkomst av 184,600 kronor, förenad med en förmögenhet på 3,692,000 kronor, varvid skattebeloppet utgör 66,456 kronor. Om förmögenhetsinkomsten understiger fem procent av förmögenheten, kommer skatten tydligen att uppgå till mera än 36 procent av inkomsten; vid en inkomst av 100,000 kronor, förenad med en förmögenhet på 3,000,000 kronor, blir t. ex. skattebeloppet 45,695 kronor eller 45.70 procent av inkomsten, vid en inkomst av 200,000 kronor, förenad med en förmögenhet på 6,000,000 kronor, 96,000 kronor eller 48.00 procent o. s. v.

I de sannolikt vanligare fallen av blandade inkomster når givetvis icke skatten så höga relativa belopp som de nu senast angivna. Består inkomsten till hälften av förmögenhetsinkomst, utgörande fem procent av förmögenheten, och till hälften av annan inkomst, är maximum av skattebeloppet i förhållande till inkomsten 24 procent, vilket uppnås vid en inkomst av 276,900 kronor, förenad med en förmögenhet på 2,769,000 kronor. På motsvarande sätt är maximum 20 procent vid en inkomst, som till två tredjedelar är arbetsinkomst och endast till en tredjedel utgör avkastning på förmögenhet (efter fem procent), vilket maximum inträder vid en inkomst av 332,200 kronor, förenad med en förmögenhet av 1,107,300 kronor. Samtliga dessa skattesatser undergå dock givetvis höjning för den händelse att förmögenhetsavkastningen understiger fem procent.

Ytterligare exempel på skattens verkningar äro intagna i tabellbilagorna.

Till här beräknade skattebelopp borde därjämte rätteligen läggas de skattebelopp, som betalas av aktiebolag, vari de ifrågavarande enskilda skattskyldiga äro delägare. Dubbelbeskattningens natur gör det visserligen omöjligt att beräkna, huru stor del av aktiebolagens beskattning som faller på de olika aktieägarna; men att dessa i verkligheten betala även denna del av skatten, kommer säkerligen att framträda alldeles särskilt tydligt beträffande värnsskatten, emedan aktieägarna utan tvivel i talrika fall komma att få vidkännas en ned-sättning i sin utdelning på grund av bolagens värnsskatt, vilken ned-sättning är liktydig med en lika stor skatt till staten. Den efter-följande redogörelsen för bolagsbeskattningens progression skall visa, att denna ökning i skatt kan bliva mycket betydande.

Metoden för erhållande av den här angivna skatteskalen är den-samma som tillämpas i inkomst- och förmögenhetsskatten på belopp från och med 6,000 kronor. Det taxerade beloppet 5,000 kronor ökas med 50 procent, varefter de delar av taxerat belopp, som överstiga 5,000 kronor, ökas med en stigande procentsats upp till 1,250 procent. Sistnämnda siffra gäller för den del av det taxerade beloppet, som överstiger 250,000 kronor, men därvid beaktas, att det sålunda erhållna totalbeloppet icke får överstiga 12 gånger taxerat belopp. Öknings-talen äro avpassade med syfte att skapa en så jämn progression som kan förenas med uppgiften att nå den erforderliga avkastningen av skatten. På de sålunda erhållna beloppen utgår skatten med *en procent*.

*Taxerade
belopp intill
5,000 kronor.*

Såsom undre skattegräns för inkomst utan tillhörande förmögenhet torde man i huvudsaklig överensstämmelse med den tyska lagen kunna sätta 5,000 kronor, så att skattskyldighet alltid inträder, då inkomsten uppgår till detta belopp. Om skattesatser, då inkomsten når denna siffra, har jag redan talat.

I avseende på förmögenhet torde man kunna anse ett belopp av 30,000 kronor såsom skapande en tillräckligt tryggad ekonomisk ställning för att alltid böra medföra skattskyldighet; särskilt får jag i detta hänseende erinra, att en högre förmögenhetsgräns sannolikt skulle lämna en avsevärd del av den större skattekraften utanför skattens räckvidd. Likväl bör beaktas, att skattesatsen vid dessa mindre förmögenheter måste mildras i jämförelse med de regler, som eljest gälla för värnsskatten.

Svårare är att avgöra, när skattskyldighet bör inträda i fall av blandade inkomster, d. v. s. vid arbetsinkomst i förening med för-

mögenhet. Ett fasthållande vid de två absoluta och av varandra oberoende gränserna 5,000 kronors inkomst och 30,000 kronors förmögenhet, utan någon utjämning, måste nämligen komma att fritaga från skattskyldighet många personer i bättre ekonomisk ställning än dem som bliva skattskyldiga. En under denna förutsättning skattefri person med 10,000 kronors förmögenhet och 4,500 kronors inkomst kan t. ex. antagas vara mera skattekraftig än en skattskyldig person med 5,000 kronors inkomst utan förmögenhet. Likaledes måste en person med en förmögenhet på 25,000 kronor och en inkomst på 4,000 kronor som regel vara skattekraftigare än en person med 30,000 kronors förmögenhet och endast 1,500 kronors inkomst. Gränser, som uteslöte den förstnämnda personen i vartdera av dessa båda exempel men medtog den sistnämnda, skulle giva värnskatten en prägel av godtycklighet, som i största möjliga utsträckning bör undvikas, även om det ej kan ske fullständigt. Ifrågavarande gränser måste med andra ord alltid skapa skattskyldighet, men de böra vara nedre gränser för skattskyldighetens inträdande blott vid *fristående* inkomster respektive *fristående* förmögenheter, medan det *kombinerade* beloppet av inkomst och förmögenhet i övriga fall bör bliva bestämmande på denna punkt liksom inom övriga delar av värnskatten.

En väg, som därvid synes mig väl ägnad att tillgodose billighetens krav och undvika språng inom själva skatteskalorna, är följande.

Vad först beträffar inkomst, skall sådan under *2,600 kronor* alltid vara fri från skatt. Detta kan även uttryckas så, att från en inkomst av (intill) 2,500 kronor avdragas 2,500 kronor. Då inkomsten uppnår 2,600 kronor, avdragas 100 kronor mindre eller 2,400 kronor, vadan alltså en sådan inkomst kommer att räknas såsom utgörande $2,600 - 2,400 = 200$ kronor. För varje 100 kronor, varmed inkomsten stiger över 2,600 kronor, *minskas* sedan avdraget med 100 kronor, så att det vid 4,900 kronors inkomst är endast 100 kronor (återstående belopp alltså 4,800 kronor) och vid 5,000 kronor försvinner. På detta sätt komma de nu ifrågavarande grupperna av inkomsttagare endast i ringa grad att beröras, och likväl undvikas ett språng i skalan på den punkt, där inkomsten uppnår beloppet 5,000 kronor.

Vad därefter angår förmögenhet, iakttages, att alla förmögenheter under *10,000 kronor* äro fria från värnskatt. Från och med 10,000 kronor ingå förmögenheterna med en tiondedel i det taxerade beloppet, men därav följer icke, att alla sådana förmögenheter ensamma för sig medföra skattskyldighet.

För att skattskyldighet skall inträda fordras nämligen ytterligare, att en av två viktiga förutsättningar är till finnandes. *Antingen* skall förmögenheten uppgå till 30,000 kronor, då skattskyldighet alltid inträder, såsom förut nämnts. I sådant fall ingår i det taxerade beloppet först en tiondedel av förmögenhetsbeloppet och vidare inkomsten, om den uppgår till minst 2,600 kronor, reducerad på ovan angivet sätt. 35,000 kronors förmögenhet och 3,000 kronors inkomst, t. ex., medföra alltså tillsammans ett taxerat belopp av $3,500 + 1,000 = 4,500$ kronor. *Eller ock* skall det sammanlagda *taxerade beloppet*, fortfarande beräknat på samma sätt, uppgå till minst 5,000 kronor. En förmögenhet på 10,000 kronor, som ingår i det taxerade beloppet med en tiondedel eller 1,000 kronor, medför följaktligen icke skattskyldighet, förrän den efter avdrag återstående inkomsten utgör 4,000 kronor; och detta äger rum först när den verkliga inkomsten uppgår till 4,500 kronor. För att en förmögenhet på så pass ringa belopp som 10,000 kronor skall medföra skattskyldighet, fordras alltså en ganska avsevärd arbetsinkomst. På motsvarande sätt skapar en förmögenhet på 20,000 kronor skattskyldighet, först då den reducerade inkomsten uppgår till 3,000 kronor och den verkliga till 4,000 kronor, o. s. v.

På alla taxerade belopp intill 5,000 kronor är skatten avsedd att utgå med samma skatteprocent av 1.50, men genom de ovan angivna avdragen erhålles en progression. En person med 30,000 kronors förmögenhet och ingen arbetsinkomst (alltså — under förutsättning av fem procents förmögenhetsavkastning — med endast 1,500 kronors inkomst) betalar en skatt av 1.50 procent på det taxerade beloppet 3,000 kronor, sålunda 45 kronor. En person med 35,000 kronors förmögenhet och 3,000 kronors inkomst betalar 1.50 procent på det taxerade beloppet 4,500 kronor, alltså 67.50 kronor. 20,000 kronors förmögenhet i förening med 4,000 kronors inkomst, medför en skatt på 75 kronor o. s. v.

Avdrag för
barn.

För att ytterligare lätta skattebördan för inkomsttagare och förmögenhetsinnehavare av sistnämnda och närmast likställda grupper synes det vara lämpligt att medgiva ett rikligt tilltaget avdrag för barn. Ett sådant avdrag synes kunna bereda erforderlig lättnad särskilt i fall av icke arbetsföra personer, änkor och andra, i besittning av en mindre förmögenhet, på vars avkastning barn skola underhållas. Avdraget har ansetts kunna sättas till en tiondedel av värnskattens belopp för varje barn under 15 år. Vid fastställande av de grupper skattskyldiga, som böra komma i åtnjutande av detta

avdrag, har det syntts mig lämpligast att välja samma begränsning som gäller för barnavdrag enligt inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen (19 § 2 mom.), nämligen ett för *inkomst- och förmögenhetsskatt* taxerat belopp av 6,000 kronor; härigenom torde taxeringsmyndigheternas uppgift vid fastställande av avdragen i och för värnskatt underlättas betydligt.

Efter denna redogörelse för skattens beräkning torde det vara lämpligt att undersöka, huruledes med det nu skildrade systemet erhålles erforderligt belopp och huruledes detta samlade belopp fördelar sig på olika grupper av skattskyldiga. För utrönande härav har inom finansdepartementet verkställts en särskild bearbetning av de utav andra skattskyldiga än aktiebolag år 1913 avgivna självdeklarationer, vilkas inkomst- och förmögenhetsbelopp sammanförts till taxerade belopp enligt här ovan angivna grunder.¹⁾

*Avkastningen
av värnskatt
på enskilda
personer.*

Resultatet framgår av efterföljande tabell.

---

¹⁾ För tre län, nämligen Uppsala, Blekinge samt Göteborgs och Bohus län (utom Göteborgs stad), ävensom Stockholms stad hava deklarerationer, avgivna av personer utan förmögenhet, icke kunnat bearbetas; dessa för nu ifrågakarande syfte jämförelsevis obetydliga belopp hava därför approximerats med ledning av den utgivna bearbetningen av 1912 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Värnskatt på andra skattskyldiga än aktiebolag
(beräknad efter 1913 års självdeklarationer).

1	2	3	4	5	6	7	8
Taxerat belopp (inkomst + $\frac{1}{10}$ av förmögenhet)	Antal skatt- skyldiga	Sammanlagt tax. belopp (inkomst + $\frac{1}{10}$ av för- mögenhet)	Medeltal tax. belopp (inkomst + $\frac{1}{10}$ av för- mögenhet)	Värnskatt pr skattskyldig	Skatte- proc. (på inkomst + $\frac{1}{10}$ av förm.)	Sammanlagt belopp, efter vilket skatt utgår	Sammanlagd värnskatt
				m e d e l t a l			
		kr.	kr.	kr.	%	kr.	kr.
Till och med 5,000	10,988	42,306,200	3,850	57.75	1.50	63,455,700	634,557
5,100— 8,000	13,859	88,335,100	6,373	109.32	1.72	151,513,518	1,515,135
8,100— 12,000	9,440	92,676,700	9,817	204.51	2.08	193,057,440	1,930,574
12,100— 14,000	2,925	37,637,700	12,867	300.35	2.33	87,850,913	878,509
14,100— 17,000	2,975	47,350,900	15,916	416.64	2.62	123,950,400	1,239,504
17,100— 20,000	2,109	38,731,600	18,364	521.38	2.84	109,959,042	1,099,590
20,100— 25,000	2,323	51,662,300	22,239	706.95	3.18	164,224,485	1,642,245
25,100— 30,000	1,528	41,583,400	27,214	977.84	3.59	149,413,952	1,494,140
30,100— 35,000	1,050	33,858,900	32,246	1,302.22	4.04	136,733,100	1,367,331
35,100— 40,000	747	27,475,700	37,142	1,644.94	4.43	122,877,018	1,228,770
40,100— 50,000	1,000	43,989,700	43,989	2,164.12	4.92	216,412,000	2,164,120
50,100— 60,000	648	35,487,300	54,764	3,073.76	5.61	199,179,648	1,991,796
60,100— 70,000	441	28,041,600	63,586	3,867.74	6.08	170,567,334	1,705,673
70,100— 85,100	447	35,053,200	78,418	5,286.80	6.74	236,319,960	2,363,200
85,100—100,000	297	27,449,200	92,421	6,687.10	7.24	198,606,870	1,986,069
100,100—150,000	492	60,432,300	122,829	9,956.19	8.11	489,844,548	4,898,445
150,100—200,000	212	36,379,500	171,601	15,645.12	9.12	331,676,650	3,316,767
200,100—250,000	117	26,074,200	222,856	22,052.00	9.90	258,008,400	2,580,084
250,100—300,000	79	21,398,600	270,868	28,262.18	10.43	223,271,222	2,232,712
300,100—350,000	52	16,800,300	323,082	35,311.07	10.03	183,617,564	1,836,176
350,100—400,000	34	12,734,800	374,552	42,259.52	11.28	143,682,368	1,436,824
400,100—450,000	29	12,305,900	424,341	48,981.03	11.54	142,045,002	1,420,450
450,100—500,000	17	7,973,400	469,023	55,013.10	11.73	93,522,279	935,223
500,100—550,000	25	13,084,000	523,360	62,348.60	11.91	155,871,500	1,558,715
öfver 550,000	96	93,394,400	972,858	116,742.96	12.00	1,120,732,416	11,207,324
Summa	51,930	972,486,900				5,466,393,329	54,663,933

Såsom man härav finner, skulle värnskatten på enskilda personer, beräknad på grundval av 1913 års självdeklarationer (1912 års inkomst och förmögenhet) inbringa omkring 54,660,000 kronor. Härifrån avgå dock vissa poster, som skola behandlas längre fram. Av intresse, såsom i någon mån upplysande för den nya skattebördans fördelning på olika inkomstklasser, är efterföljande tabell över den andel, olika grupper av taxerade belopp utgöra å ena sidan av det taxerade beloppet och å den andra i den på enskilda utgående värnskattens sammanlagda belopp. Såsom uttryck för de olika inkomstklassernas andel är den dock så till vida betydligt missledande, som de till grund för de taxerade beloppen i första gruppen liggande inkomstbeloppen äro starkt reducerade, medan i varje efterföljande grupp icke blott inkomsten ingår oavkortad utan förmögenhetsandelen (en tiondedel) utgör ett utan tvivel oavbrutet växande tillskott till den verkliga inkomsten. Beräknad efter den verkliga inkomsten skulle sålunda de högre gruppernas andel i värnskatten framträda ännu långt starkare, vilket uttryckligen må framhållas för undvikande av missförstånd.

Taxerat belopp (inkomst + $\frac{1}{10}$ av förmögenhet) kronor	Sammanlagt taxerat be- lopp (in- komst + $\frac{1}{10}$ av förmö- genhet)	Sammanlagd värnskatt	Taxerat belopp (inkomst + $\frac{1}{10}$ av förmögenhet) kronor	i p r o c e n t	
				Sammanlagt taxerat be- lopp (in- komst + $\frac{1}{10}$ av förmö- genhet)	Sammanlagd värnskatt
Till och med 5,000	4.35	1.16	70,100 - 85,000	3.60	4.32
5,100— 8,000	9.08	2.77	85,100 - 100,000	2.82	3.63
8,100— 12,000	9.53	3.53	100,100—150,000	6.22	8.96
12,100— 14,000	3.87	1.61	150,100—200,000	3.74	6.07
14,100— 17,000	4.87	2.27	200,100—250,000	2.68	4.73
17,100— 20,000	3.98	2.01	250,100 - 300,000	2.20	4.08
20,100— 25,000	5.31	3.00	300,100—350,000	1.73	3.36
25,100— 30,000	4.28	2.73	350,100—400,000	1.32	2.61
30,100— 35,000	3.48	2.50	400,100—450,000	1.27	2.60
35,100— 40,000	2.85	2.25	450,100—500,000	0.82	1.71
40,100— 50,000	4.52	3.96	500,100—550,000	1.35	2.85
50,100— 60,000	3.65	3.64	Över 550,000	9.60	20.50
60,100— 70,000	2.88	3.12	Summa	100.00	100.00

Det framgår härav, att skattskyldiga med högst 5,000 kronors taxerat belopp betala endast 1.16 procent av värnskattens totalsumma,

samtidigt med att deras sammanlagda taxerade belopp, alla reduktioner till trots, utgör nära tre gånger så stor andel i hela det taxerade beloppet. Man finner vidare, att taxerade belopp t. o. m. 40,000 kronor, vilka utgöra något över hälften (51.60 procent) av det sammanlagda för värnskatt taxerade beloppet, likväl betala mindre än en fjärdedel (23.83 procent) av det sammanlagda värnskattebeloppet. De återstående tre fjärdedelarna av värnskatten falla alltså på taxerade belopp över 40,000 kronor; och betydligt över halva värnskattens summa (57.50 procent) faller på taxerade belopp över 100,000 kronor, ehuru dessas andel i det sammanlagda taxerade beloppet trots den däri ingående stora förmögenhetsdelen endast är 30.93 procent. Vad slutligen beträffar den högsta gruppen — taxerade belopp över 550,000 kronor — betala dess 96 skattskyldiga sammanlagt över en femtedel (20.50 procent) av totalbeloppet värnskatt på enskilda personer.

*Skatt på
aktiebolag.*

I avseende på aktiebolagen har en vinst, som icke uppgår till fem procent, ansetts böra vara fri från värnskatt. Att de minst givande aktiebolagen undantagits, föranledes av värnskattens allmänna grundsats att i allt väsentligt begränsa sig till de mest bärkraftiga; och gränsen har i detta fall för större säkerhet satts så högt som vid fem procent, på det att icke ens aktiebolag utan reservfond — vilka i skattehänseende få räkna vinstprocenten endast på aktiekapitalet — skola bliva skattskyldiga förrän deras vinst i förhållande till aktiekapitalet uppgår till fem procent. Med nu utarbetade skalor är det bidrag, som kunde erhållas från aktiebolag med en vinstprocent mellan exempelvis fyra och fem procent, av så pass ringa vikt, att skattens resultat icke nämnvärt påverkas av deras uteslutande. Skatten börjar med ett belopp av 0.30 kronor för varje 100 kronors vinst och stiger sedan hastigt, så att vid 8 $\frac{1}{3}$ procents vinst skatteprocenten i inkomst- och förmögenhetsskatten passeras, varefter progressionen fortsättes upp till 15.75 kronor för varje 100 kronors vinst (vid vinst över 100 procent på kapitalet), mot endast 5.85 i inkomst- och förmögenhetsskatten.

Avkastningen av värnskatten på aktiebolag framgår av efterföljande, på grundval av finansdepartementets Finansstatistiska utredningar VI utarbetade tabell. Dock märkes härvid, att dessa siffror bygga på resultatet av 1912 års taxering (motsvarande 1911 års inkomst) och alltså gälla ett tidigare år än dem som använts i inkomstberäkningen för värnskatt på enskilda. Orsaken härtill är, att en bearbetning av 1913 års taxeringsresultat för aktiebolagen ej varit möjlig, då självdeklarationerna i detta fall skulle utgjort ett otillräckligt material.

Värnskatt på aktiebolag och solidariska bankbolag.

När den taxerade netto- vinsten i förhållande till kapitalet		utgår värnskatt pr 100 kronor med	Sammanlagd värnskatt (beräknad efter 1912 års taxering)	När den taxerade netto- vinsten i förhållande till kapitalet		utgår värnskatt pr 100 kronor med	Sammanlagd värnskatt (beräknad efter 1912 års taxering)
överstiger	men ej över- stiger	kr.	kr.	överstiger	men ej över- stiger	kr.	kr.
5 %	5 1/3 %	0.30	4,427.10		Transport		7,098,619.40
5 1/8 »	5 2/3 »	0.60	11,848.40	17 1/2 %	18 %	9.90	283,397.40
5 2/3 »	6 »	0.90	20,872.80	18 »	18 1/2 »	10.20	430,062.60
6 »	6 1/3 »	1.20	20,860.80	18 1/2 »	19 »	10.50	371,143.50
6 1/3 »	6 2/3 »	1.50	70,251.—	19 »	19 1/2 »	10.80	168,652.80
6 2/3 »	7 »	1.80	119,001.60	19 1/2 »	20 »	11.10	257,619.90
7 »	7 1/3 »	2.10	71,183.70	20 »	21 »	11.40	2,553,144.—
7 1/3 »	7 2/3 »	2.40	295,912.80	21 »	22 »	11.70	236,141.10
7 2/3 »	8 »	2.70	437,497.20	22 »	23 »	12.—	233,256.—
8 »	8 1/3 »	3.—	80,454.—	23 »	24 »	12.30	2,938,986.60
8 1/3 »	8 2/3 »	3.30	329,334.40	24 »	25 »	12.60	244,805.40
8 2/3 »	9 »	3.60	167,846.40	25 »	26 »	12.75	54,187.50
9 »	9 1/3 »	3.90	449,139.60	26 »	27 »	12.90	274,241.10
9 1/3 »	9 2/3 »	4.20	459,181.80	27 »	28 »	13.05	92,407.05
9 2/3 »	10 »	4.50	100,696.50	28 »	29 »	13.20	366,854.00
10 »	10 1/3 »	4.80	278,328.—	29 »	30 »	13.35	104,290.20
10 1/3 »	10 2/3 »	5.10	104,835.60	30 »	32 »	13.50	409,482.—
10 2/3 »	11 »	5.40	224,602.20	32 »	34 »	13.65	181,504.95
11 »	11 1/3 »	5.70	180,849.60	34 »	36 »	13.80	125,317.80
11 1/3 »	11 2/3 »	6.—	162,192.—	36 »	38 »	13.95	118,128.60
11 2/3 »	12 »	6.30	179,965.80	38 »	40 »	14.10	45,825.—
12 »	12 1/2 »	6.60	133,966.50	40 »	45 »	14.25	524,813.25
12 1/2 »	13 »	6.90	584,533.50	45 »	50 »	14.40	93,196.50
13 »	13 1/2 »	7.20	263,203.20	50 »	55 »	14.55	38,586.60
13 1/2 »	14 »	7.50	273,442.50	55 »	60 »	14.70	137,856.60
14 »	14 1/2 »	7.80	205,998.—	60 »	65 »	14.85	89,509.95
14 1/2 »	15 »	8.10	311,153.40	65 »	75 »	15.—	819,585.—
15 »	15 1/2 »	8.40	519,464.40	75 »	85 »	15.15	97,641.75
15 1/2 »	16 »	8.70	162,189.80	85 »	90 »	15.30	6,257.70
16 »	16 1/2 »	9.—	152,334.—	90 »	95 »	15.45	29,133.70
16 1/2 »	17 »	9.30	330,940.50	95 »	100 »	15.60	10,405.20
17 »	17 1/2 »	9.60	392,112.—	100 »		15.75	2,108,152.25
	Transport		7,098,619.40		Summa		20,543,202.20

Värnskattens
totala belopp.

De nu meddelade siffrorna för värnskattens avkastning beträffande enskilda, respektive aktiebolag kunna icke oförändrade läggas till grund för en beräkning av värnskattens totala belopp. Å ena sidan tillägg, å andra sidan avdrag äro härför erforderliga.

Vad först tilläggen beträffar, gäller det en höjning i inkomstberäkningen från de i det föregående meddelade siffrorna för 1913 respektive 1912 års taxering (motsvarande inkomst och förmögenhet under åren 1912 respektive 1911) fram till 1914 års taxering (1913 års inkomst och förmögenhet), som föreslås skola bli bestämmande för värnskattens belopp. Beträffande värnskatt på enskilda har jag dock ansett försiktigheten bjuda att icke här räkna med någon ökning av det taxerade beloppet från år 1912 till år 1913. Det gäller nämligen en alldeles ny skatt på en grundval med obekant ökningstendens; så stor som förmögenhetsandelen däri är, kommer förmögenhetsvärdenas ökning i första rummet att bli avgörande för resultatet, och att denna ökning från ett år till ett annat är jämförelsevis ringa, särskilt i tider av stigande räntefot med därav följande lägre uppskattning av förmögenheten i förhållande till inkomsten, torde man kunna antaga. Härmed vill jag icke hava sagt, att icke en mindre ökning kan vara fullt möjlig; men den torde lämpligast kunna utgöra erforderlig säkerhetsmarginal. Annorlunda är förhållandet med värnskatten på aktiebolag, redan av det skäl, att det här är fråga om två års ökning i stället för ett års, men också emedan beskattningen i detta fall icke tager hänsyn till förmögenheten utan blott till inkomsten. Då den influtna inkomst- och förmögenhetsskattens totala ökning från år 1912 till år 1913 utgjorde nästan jämnt 13 procent, torde man i detta fall utan minsta risk att räkna för högt kunna sätta ökningen från år 1912 till år 1914 till 15 procent.

De belopp, som böra avdragas, äro följande. Först kommer avdraget för barn, som med ledning av 1912 års taxering torde kunna sättas till 150,000 kronor. Därefter gäller det att taga hänsyn till det förhållandet, att ett ifrågasatt ränteavdrag av fem procent på värnskatten skall medgivas varje skattskyldig, som redan år 1915 inbetalar hela sitt skattebelopp. Häremot står visserligen, att värnskattemedlen torde böra göras räntebärande; men då man ej nu kan förutse, huru lång tid medlen komma att inestå, torde någon räntevinst försiktigtvis ej böra upptagas i beräkningarna. Antager man, att en fjärdedel av värnskattens bruttobelopp eller omkring 20 miljoner kronor inbetalas i förväg, vilket visserligen torde vara mycket högt beräknat men som för säkerhets skull må läggas till grund, utgör avdraget 1,000,000

kronor. Slutligen måste avdrag beräknas för det fullständiga eller partiella eftergivande av skatten, vilket enligt värnskatteförordningens 24 § kan beviljas skattskyldig, som på grund av försämrade ekonomisk ställning har synnerlig svårighet att erlægga honom åliggande skatt. Storleken av detta belopp undandraget sig tydligen alla beräkningar; men man torde kunna antaga, att 2,000,000 kronor, något över 2½ procent av bruttobeloppet, bör vara tillräckligt, då det gäller skattskyldiga i så god ekonomisk ställning som flertalet bland dem värnskatten drabbar.

Beräkningen skulle med iakttagande av de nu angivna förhållandena erhålla följande utseende:

	Kronor.	Kronor.
Av andra skattskyldiga än aktiebolag och solidariska bankbolag (enligt 1913 års deklARATIONER, utan tillökning)		54,663,933
Av aktiebolag och solidariska bankbolag (enligt 1912 års taxering)	20,543,202	
15 procent tillägg härtill	3,081,480	23,624,682
<i>Summa</i>		78,288,615
<i>Avgår:</i>		
Avdrag för barn	150,000	
Ränteavdrag för skattskyldig, som erlägger hela sin värnskatt år 1915; 5 procent på 20,000,000 kronor	1,000,000	
Skattelindringar	2,000,000	3,150,000
<i>Summa återstående avkastning</i>		75,138,615.

Om härifrån avdragas kostnader för taxering till värnskatt m. m., högt beräknade till 100,000 kronor, återstå i runt tal **75,000,000 kronor.**

Värnskatten har visserligen förutsatts skola anordnas såsom en från inkomst- och förmögenhetsskatten fristående skatt, men då den grundas på den skatteförmåga, som innehavandet av viss förmögenhet och inkomst anses representera, har det fallit sig naturligt att för taxeringen till värnskatt begagna sig av enahanda grunder för uppskattning av inkomst och förmögenhet, som finnas fastställda för taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. Denna uppskattning sker, som känt, med ledning av de skattskyldigas egna deklARATIONER om inkomstens belopp under ett visst år och om förmögenhetens storlek vid en viss tidpunkt. I stort sett måste deklARATIONERNA bli för uppskattningen avgörande, då de skattskyldigas uppgifter endast i särskilda fall kunna av taxeringsmyndigheterna frångås. I fråga om inkomstuppgifterna äro desamma enligt nu gällande deklARATIONSFÖRMULÄR så pass fullständiga, att de kunna tämligen lätt kon-

Grunder för
taxering till
värnskatt

trolleras av en med ortens förhållanden väl förtrogen taxeringsmyndighet, och formulären giva även de skattskyldiga själva en så god ledning vid uppgifternas avfattande, att felaktiga uppgifter i allmänhet icke äro att befara. I fråga åter om förmögenhetsuppgiften är densamma ytterst summarisk och möjligheten att oriktigt uppgiva förmögenhet är större, dels på grund av bristande förmåga att rätt tillämpa de gällande bestämmelserna om särskilda tillgångars värdesättning, dels måhända på grund av en större benägenhet att underskatta förmögenhetsvärdet, en benägenhet som kan göra sig mera gällande i den mån svårigheten för taxeringsmyndigheterna att kontrollera är större. Det bör dock betonas, att såvitt erfarenhet kunnat vinnas om taxeringsresultatet för de år, under vilka 1910 års skattelagar varit tillämpade, anledning icke finnes för det antagandet, att oriktiga deklarationer om förmögenhet i någon större utsträckning förekommit. Men det finnes onekligen en viss fara för, att, om ett visst års deklarationer om inkomst och förmögenhet, efter vad som är känt vid deklarationernas avgivande, komma att läggas till grund icke blott för den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, utan även för en icke så litet betungande extra värnskatt, en mindre samvetsgrann skattskyldig skulle söka begagna sig av till buds stående utvägar att nedbringa skattetungan för sitt vidkommande. Man gör både staten och den enskilde medborgaren en tjänst, om man ordnar värnskattetaxeringen på sådant sätt, att ett dylikt obehörigt undandragande av skatt, såvitt möjligt, förhindras. Till en del kunde detta ske, om man för deklarationen om förmögenhet mera än nu krävde detaljerade uppgifter, t. ex. om de särskilda slag av tillgångar, som inginge i förmögenheten, om grunderna för tillgångarnas värdering och om de skuldbelopp, som gått i avräkning mot tillgångarna o. s. v. Emot en sådan anordning kan dock invändas, att densamma innebure en nyhet för vår skattelagstiftning, som icke utan förutgående grundlig utredning lärer böra föreslås till införande, samt att i varje fall ett mera detaljerat deklarationsförfarande icke kan giva någon fullständig garanti mot åtgärder, som verka till ett obehörigt undandragande från skatt av förmögenhet.

Även om farhågor i antydda hänseenden måste anses vara mindre berättigade, vad beträffar det stora flertalet fall, kunna de dock icke utan vidare avvisas i fråga om mer eller mindre enstaka fall. Endast tanken på, att ett sådant obehörigt undandragande från skatt i någon, om än mindre utsträckning kunde äga rum och underlättas genom de bestämmelser, som träffats vid värnskattens införande, skulle vara ägnad att väcka missnöje och bitterhet hos dem, som i ärlig offer-

villighet lämnat sitt fulla skattebidrag. Med hänsyn såväl härtill som till statens intresse att kunna göra sitt på vissa objektiva förutsättningar byggda krav på värnskatten fullt gällande i den utsträckning, som är avsedd, synes det särdeles önskvärt att kunna finna en utväg, ägnad att omöjliggöra särskilda manipulationer från den enskildes sida i syfte att i anledning av värnskatten uppgiva till beskattning en lägre inkomst eller en lägre förmögenhet än den verkliga.

En sådan utväg är att grunda beskattningen till värnsskatt på deklARATIONER, som avgivits redan innan något beslut om värnsskattens uttagande förelåg. De deklARATIONER, som då kunna ifrågakomma att taga till ledning, äro de, som avgivits under innevarande år och som skola tjäna till underlag för taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt under samma år. Ett anlitanDE av denna utväg innebär i sak, att värnsskatten ålägges 1914 års skattskyldiga.

Det må dock ej förbises, att med användande vid värnsskattetaxeringen av 1914 års deklARATIONER i stället för dem, som komma att avlämnas år 1915, är förknippad den olägenheten, att därigenom sker ett utsträckande av tiden mellan inkomstens förvärvande eller konstaterandet av förmögenhetens befintlighet, å ena sidan, och värnsskattens erläggande, å den andra. Denna olägenhet läser emellertid i någon mån avhjälpas, om för värnsskattens inbetalning anordnas särskilda uppbördsterminer under maj eller juni månad åren 1915—1917 samt tillfälle beredes att å första årets termin erlägga hela värnsskatten.

Det kan även ifrågasättas, att taxeringen till värnsskatt borde ske med ledning av icke ett enstaka års inkomst och förmögenhet utan medeltalet av inkomsten och förmögenheten under t. ex. tre förflutna år, detta i syfte att hindra ett tillfälligt gott eller dåligt årsresultat att ensamt bliva avgörande för beloppet av en så stor engångsskatt som värnsskatten. Men även fränsett de betydliga praktiska svårigheter, som skulle uppstå vid bestämmelsernas tillämpning, bleve följden av en sådan anordning, att taxeringen komme att bero av inkomst- och förmögenhetsställningen på en tidpunkt, som vore ännu mera avlägsen från tiden för skattens erläggande, än om man lade till grund endast 1913 års inkomst- och förmögenhetsförhållanden.

Då sålunda enligt min mening övervägande skäl tala för att låta de år 1914 avlämnade deklARATIONERNA ligga till grund för taxeringen till värnsskatt, har denna taxering anknutits till den samma år verkställda taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Taxerings-
förfarandet.

Vad själva taxeringsförfarandet beträffar, blir detta i viss mån beroende på vilket års deklARATIONER skola läggas till grund för taxeringen. Skulle de deklARATIONER, som lämnas år 1915, avsetts komma till användning såsom underlag för värnskatttaxeringen, borde givetvis denna taxering hava anordnats i sammanhang med taxeringen år 1915 till inkomst- och förmögenhetsskatt och verkstälts av samma taxeringsmyndigheter, som förrätta sistnämnda taxering. Då nu emellertid förslaget utgår från att de deklARATIONER, som avlämnats redan år 1914, skola ligga till grund vid taxeringen till värnskatt, och av lätt insedda skäl 1914 års taxeringsmyndigheter med de för dem bestämda sammanträdestiderna icke kunna erhålla uppdraget att verkställa taxeringen till värnskatt, måste taxeringen anordnas utan att ställas i sammanhang med årets ordinarie taxeringsarbete.

Vad som då måhända synes ligga närmast till hands är att anförtro taxeringsarbetet åt 1915 års taxeringsmyndigheter. Härigenom skulle dock uppkomma vissa svårigheter, som ej få underskattas. Till en början må framhållas, att särskilt taxeringsnämnderna redan nu äro så betungade med arbete, att klagomål förspörjas över svårigheten att inom stadgad tid medhinna det ordinarie taxeringsarbetet, som för övrigt efter antagandet av lagen om allmän pensionsförsäkring blivit än mera ökat. Även en taxering till värnskatt, vilken skedde på basis av deklARATIONER, som samtidigt lades till grund för taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle vara förbunden med icke ringa extra arbete. Men en taxering till värnskatt på grundval av ett föregående års deklARATIONER och med ledning av samma föregående års mantals- och taxeringslängder skulle medföra ett ökat arbete, som enligt min mening i många taxeringsdistrikt måste bliva alltför betungande. Vidare uppstår fråga, huru bör förfaras med avseende å personer, som efter ingången av år 1914 avflyttat från taxeringsdistriktet. Böra dessa det oaktat taxeras till värnskatt i sin mantalsskrivningsort för år 1914, eller böra de taxeras i sin nya mantalsskrivningsort? I det senare fallet måste utdrag av taxeringshandlingarna jämte deklARATIONEN översändas från den ena taxeringsnämndsordföranden till den andra, vilket kanske icke alltid kan medhinnas. Svårighet kan ock uppstå att erhålla kännedom om den nya mantalsskrivningsorten. Vidare må framhållas, att åtskilliga år 1914 avgivna deklARATIONER ej längre finnas tillgängliga, då 1915 års taxeringsnämnder sammanträda, när de bifogats besvär, som i förekommande fall anförts över taxeringen. Med avseende å de sålunda antydda och andra olägenheter har den nu omförmälda utvägen ansetts icke böra ifrågakomma.

Om, på sätt jämväl ifrågasatts, värnskatten skulle, utan föregående särskild taxering, debiteras blott med ledning av den förut år 1914 åsatta taxeringen för inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle hela bestyret med värnskattens uträkning kunna uppdragas åt de ordinarie debiteringsförrättarne eller åt särskilda, av Kungl. Maj:ts befallningshavande därtill förordnade personer.

Emellertid måste i en uträkning av denna art ingå vissa moment, som icke äro av egentlig debiteringsnatur utan kunna anses tillhöra området för beskattningsnämnds verksamhet. Det är sålunda beskattningsnämnd, icke debiteringsförrättare, som fastställer det taxerade beloppet och den skatteprocent, varefter i förekommande fall skatten skall utgå. Men härtill kommer, att på skäl, som nedan skola anföras, möjlighet bör förefinnas för erhållande av särskild, saklig uppskattning av inkomst och förmögenhet för värnskattens bestämmande.

Om således en nämnd bör omhänderfå värnskattetaxeringen, kan till en början ifrågasättas, att 1914 års taxerings- eller prövningsnämnder skola för ändamålet sammanträda på nytt. Häremot må emellertid erinras, att de fall, då inkomst eller förmögenhet skall behöva undergå en efter taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt förnyad uppskattning, måste antagas bliva jämförelsevis få och att ytterligare, vad ett inkallande av taxeringsnämnderna beträffar, detta i många fall bleve ändamålslost, då inom vissa taxeringsdistrikt någon taxering till värnskatt ej lärer ifrågakomma. Det har därför icke synts lämpligt att uppdraga taxeringsarbetet åt taxeringsnämnden, liksom ej heller åt prövningsnämnden i dess helhet. I stället har en delegation av prövningsnämnden, bestående av 4—8 ledamöter, ansetts vara för ändamålet fullt tillräcklig.

Emellertid kan ej förutsättas, att denna delegation — värnskattens nämnden — skulle medhinna att för varje särskilt fall, efter granskning av deklARATIONER och övriga taxeringshandlingar, verkställa de uträkningar, som erfordras för erhållande av det taxerade beloppet. Det förberedande arbetet måste vila å länsstyrelserna, och efter vad jag inhämtat är det ej att befara, att detta arbete skall för dessa myndigheter bliva alltför betungande, om de till sitt förfogande erhålla erforderliga medel för anställande av lämpliga arbetskrafter.

Det genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg sålunda utförda förberedande arbetet bör föreligga i ett fullständigt förslag till taxeringarna för värnskatt. Detta förslag torde lämpligast framläggas i form av en värnskattelängd. Det skulle därefter tillkomma

värnskattenämnden att för en var skattskyldig fastställa det taxerade beloppet och skatteprocenten i förekommande fall.

Till huvudsakligen dessa bestyr skulle värnskattenämndens arbeten inskränkas enligt det inom finansdepartementet utarbetade förslaget till förordning om värnskatt, sådant detsamma till kammarrätten remitterades. Efter granskning av förslaget har kammarrätten i förenämnda utlåtande den 15 innevarande maj anført, att ämbetsverket, som emot anordnande av en värnskattenämnd och dess föreslagna sammansättning icke hade någon erinran att framställa, dock ansåge värnskattenämnden böra erhålla vidsträcktare befogenhet än vad författningsförslaget avsåge.

Kammarrätten yttrade vidare:

»Enligt förslaget skall nämnden blott hava att på grundval av den år 1914 till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten och förmögenheten fastställa ett till värnskatt taxerat belopp, vilket tillika med skatteprocent och antalet barn, därför nedsättning i taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt äger rum, upptages i en längd, benämnd värnskattelängden. Nämnden skulle således sakna befogenhet att ingå i någon uppskattning av den inkomst och förmögenhet, varav värnskatten skall utgå, och vid fastställandet av det taxerade beloppet allenast hava att följa den redan förut bestämda taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. Dess verksamhet komme således att få beskaffenhet snarare av debitering än av taxering.

Enligt kammarrättens mening bör emellertid värnskattenämnden tillerkännas befogenhet att själv verkställa uppskattning av ifrågasvarande inkomst och förmögenhet. Goda skäl synas föreligga för att en sådan saklig prövning må kunna äga rum hos nämnden. Det kan sålunda antagas att en del skattskyldiga, vilkas taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt avviker från de i deklARATIONERNA lämnade uppgifterna eller eljest av dem anses oriktig, dock finna de ändringar, som skulle vinnas i taxeringen, medföra så ringa nedsättning i inkomst- och förmögenhetsskatten, att de ansett sig kunna underlåta att hos vederbörande prövningsnämnd överklaga sin taxering. För dessa skattskyldiga, vilka icke haft kännedom om taxeringens inflytande å värnskatten och genom sin underlåtenhet att hos prövningsnämnden överklaga taxeringen förlorat rätt att få densamma ytterligare prövad, skulle därför en sådan underlåtenhet kunna medföra vida större skattebördan än de vid tiden för besvärs anförande hos prövningsnämnden kunnat beräkna. Härvid må särskilt märkas, att en uppskattning av förmögenhet till högre belopp än det i deklARATIONEN uppgivna kan i

avseende å förmögenhetsskatten spela jämförelsevis obetydlig roll men däremot i värnskatteavseende medföra högst kännbar verkan. Det borde därför finnas möjlighet för de skattskyldiga att efter värnskatteförordningens utfärdande — utan hinder därav att de icke hos prövningsnämnden överklagat sin taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt — få sin inkomst och förmögenhet, såvitt därför värnskatt skall utgå, ånyo underkastad uppskattning.

Kammarrätten vill jämväl fästa uppmärksamheten därá, att efter vad erfarenheten givit vid handen ej sällan inträffar, att till följd av bristande eller ofullständiga anteckningar uppstår svårighet att bedöma, på vad sätt en beskattningsnämnd beräknat ett till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp, huruvida däri ingår blott inkomst eller endast förmögenhetsdel eller bådadera och i sistnämnda fall till huru stora belopp inkomsten och förmögenhetsdelen upptagits. Denna svårighet torde än mer framträda under innevarande år därigenom att å det senast fastställda deklarationsformuläret lämnats, uppenbarligen av förbiseende, sådan anvisning för antecknande å deklaration av taxeringsnämndens beslut, att vederbörande kunna antaga anteckningen skola avse endast den taxerade inkomsten och icke förmögenheten och att i allt fall formuläret i nu avsedda del icke, såsom förut, upptager det taxerade beloppet fördelat i taxerad inkomst och taxerad förmögenhetsdel. Även ur nu antydda synpunkt framgår behovet att utrusta värnskattenämnden med rätt att själv göra uppskattning av inkomst och förmögenhet för värnskattens bestämmande.

Om således en saklig prövningsrätt anförtros åt värnskattenämnden, torde det böra lämnas de skattskyldiga öppet att inom viss tid före värnskattenämndens sammanträde dit inkomma med den framställning rörande inkomstens och förmögenhetens beräkning, vartill de kunna finna sig befogade; och skulle värnskattenämnden hava att efter enahanda grunder, som gälla för taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, verkställa ny uppskattning av inkomsten och förmögenheten samt i enlighet därmed åsätta taxering till värnskatt. Jämväl beträffande de skattskyldiga, vilka icke till nämnden inkommit med framställning, torde sådan taxering åtminstone formellt böra ske, så att nämnden för varje skattskyldig fastställer särskild taxering till värnskatt. Besvär över värnskattenämndens beslut böra få hos kammarrätten anföras av en var skattskyldig, oavsett om han till nämnden ingivit framställning eller ej.»

Vad kammarrätten sålunda anført har synts mig vara värt beaktande. Givetvis skulle värnskattenämnden, som genom befogenheten

att verkställa ny uppskattning av inkomsten och förmögenheten i högre grad erhåller karaktären av verklig beskattningsnämnd, härigenom få en något ökad arbetsbörda, men densamma synes icke vara ägnad att avsevärt förlänga tiden för nämndens sammanträde. Det bör naturligtvis icke förutsättas, att värnskattenämnden skulle i varje fall företaga ny uppskattning av inkomst och förmögenhet, utan synes nämnden böra i regel fastställa taxeringen till värnskatt med ledning av de förut, utav de ordinarie beskattningsnämnderna gjorda uppskattningarna. Endast i speciella fall, där särskilda skäl sådant föranleda, böra dessa uppskattningar frångås. En anvisning härom har jag ansett böra intagas i 2 § av värnskatteförordningen.

Ovannämnda förslag till förordning om värnskatt har i anledning av kammarrättens erinringar underkastats vissa ändringar och ytterligare översetts.

Specialmotivering.

Då den huvudsakliga motiveringen frångår av vad jag förut yttrat, torde jag här icke behöva lämna redogörelse för nyssnämnda författningsförslag i andra delar än som innefattas under nedannämnda paragrafer.

2 §.

I denna paragraf anknytes, såsom ovan är antytt, den såväl subjektiva som objektiva skattskyldigheten till värnskatt vid skattskyldigheten till inkomst- och förmögenhetsskatt. Det har under förslaget behandlingsfrågasatts, bland annat, huruvida ej från skattskyldighet från värnskatt borde undantagas avliden persons (icke stärbhusets) förmögenhet och inkomst. Ehuru vissa principiella skäl möjligen kunna åberopas till stöd för sådan befrielse, har jag dock ansett mig icke böra föreslå någon avvikelse från vad som härutinnan gäller beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten. Förmögenhet synes nämligen böra, oberoende av vem som vid värnskattetaxeringen eller värnskattens erläggande är ägare av densamma, vara underkastad värnskatt, och att härvid ställa stärbhuset eller den, till vilken förmögenheten eljest övergått, i gynnsammare ställning än den avlidne, om han levat, lär icke vara riktigt. Detsamma gäller med avseende å inkomst av kapital eller annan inkomst, som oberoende av frånfallet fortfarande inflyter. Däremot kan i nu berörda hänseende större tvekan råda beträffande inkomst, som härflutit av den avlidnes personliga arbete eller eljest

av inkomstkälla, som med hans frånfälle upphört. Att från värnskatt för sådan inkomst befria stärbhus, som utan svårighet kunna erlägga skatten, synes mig dock föga påkallat; och där för stärbhus svårighet härutinnan skulle möta, gives enligt 24 § i förslaget utväg för stärbhuset att få skatten eftergiven.

3 §.

Såsom framgår av bestämmelserna i 3 § sista stycket och 13 § föreslås i avseende å äkta makars taxering till värnskatt och skattens beräkning samma förfarande som härutinnan gäller beträffande inkomst- och förmögenhetsskatt. Anledning har nämligen icke ansetts föreligga att i fråga om värnskatten frångå den eljest fastslagna principen, att äkta makar skola i beskattningsavseende icke betraktas såsom från varandra fristående skattesubjekt utan att vid vardera makens taxering hänsyn skall tagas till den andres inkomst och förmögenhet.

4 §.

I 3 mom. av denna paragraf föreligger åter ett uttryck av nyss antydda princip.

Vid beräkning av det belopp, varmed inkomst skall ingå i det taxerade beloppet, skall inkomsten utgöra makarnas sammanlagda inkomst. Uppgår den sammanlagda inkomsten till minst 5,000 kronor, skall i vardera makens taxerade belopp hans inkomst ingå med hela sitt belopp. Understiger åter den sammanlagda inkomsten 5,000 kronor, skall det belopp, varmed denna sammanlagda inkomst skulle hava ingått i ett för båda makarna gemensamt taxerat belopp, fördelas å vardera maken så, att av samma belopp ingår i varderas taxerade belopp så stor del, som motsvarar förhållandet mellan dennes inkomst och den sammanlagda inkomsten. Ett exempel skall belysa detta. Av två makar äger den ene 3,000 kronors inkomst samt den andre förmögenhet till belopp av 20,000 kronor ävensom 1,000 kronors inkomst. Den sammanlagda inkomsten 4,000 kronor skall enligt 4 § 2 mom. vid beräkning av de taxerade beloppen upptagas till 3,000 kronor. Då detta belopp jämte $\frac{1}{10}$ av förmögenheten utgör 5,000 kronor, föreligger enligt 3 § skattskyldighet för vardera maken. Beloppet 3,000 kronor skall nu fördelas å makarna efter de verkliga inkomstbeloppens storlek, så att $\frac{3}{4}$ eller 2,250 kronor faller å den av makarna, vilkens inkomst utgjorde 3,000 kronor, och $\frac{1}{4}$ eller 750 kronor å den andre

maken, vilkens inkomst uppgick till 1,000 kronor. För den förre maken blir alltså det taxerade beloppet 2,200 kronor och för den senare 2,700 kronor, motsvarande i avjämnat tal nyssnämnda belopp 750 kronor och $\frac{1}{10}$ av förmögenheten.

9 §.

Då det ligger i det allmännas intresse, att så stor del av värnskatten som möjligt inflyter redan år 1915, och på det att de skattskyldiga icke för att undvika ränteförlust skola föranledas att begagna sig av anstånd med erläggande av de delar av värnskatten, som icke ovillkorligen skola inbetalas under år 1915, har i förslaget upptagits bestämmelse om avdrag med fem procent av värnskattens hela belopp för skattskyldig, som i behörig tid och ordning nämnda år erlägger honom påförd värnskatt i dess helhet. Avdraget motsvarar fem procents ränta om året på de två tredjedelar av skatten, för vilka anstånd är medgivet men ej tages i anspråk. För skattskyldig, som år 1916 inbetalar de båda då resterande två tredjedelarna av skatten, har motsvarande rabatt ansetts icke behöva ifrågakomma.

14 §.

Det har under utarbetandet av värnskatteförordningen varit ifrågasatt, att värnskattenämndens ledamöter skulle till det antal av minst fyra och högst åtta, som Kungl. Maj:ts befallningshavande ägde närmare bestämma, utses av vederbörande prövningsnämnd. Då det emellertid torde vara föga troligt, att värnskatteförordningen hinner utfärdas, innan prövningsnämnderna för länen avslutat sina arbeten innevarande år, har man måst övergiva tanken på en dylik anordning för utseende av värnskattenämndens ledamöter. I stället har nu föreslagits, att Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle åläggas att icke blott bestämma antalet ledamöter utan även utse dessa. Detta har ansetts så mycket mindre möta betänklighet, som ju Kungl. Maj:ts befallningshavande har att utse ledamöterna i prövningsnämnden, vars funktion är av icke ringare vikt än värnskattenämndens.

Den krets, inom vilken ledamöterna i värnskattenämnden skola få utses, har ansetts böra inskränkas till ledamöterna och suppleanterna i prövningsnämnden.

Motsvarande bestämmelser synas böra gälla för utseende av suppleanter för de ordinarie ledamöterna i värnskattenämnden.

15 §.

Rätten att till värnskattenämnden inkomma med framställning om ny uppskattning av inkomsten och förmögenheten har ansetts icke böra tillkomma dem, som antingen försummat fullgöra sin deklarationsplikt eller ock fått sina i deklarationerna lämnade uppgifter följda vid taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Såsom jag förut påpekat, bör värnskattenämnden i regel följa de förut bestämda taxeringarna till inkomst- och förmögenhetsskatt och endast i undantagsfall, där särskilda skäl föranleda till avvikelser från dessa taxeringar, frångå desamma.

Å andra sidan synes dock värnskattenämndens befogenhet att ingå i saklig uppskattning av inkomsten och förmögenheten icke böra göras absolut beroende på inkomna framställningar från de skattskyldiga. Särskilt i fall, där på sätt kammarrätten erinrat det icke kan utrönas, på vad sätt en taxeringsnämnd eller prövningsnämnd beräknat det taxerade beloppet, bör värnskattenämnden icke vara bunden i sin rätt att självständigt uppskatta inkomsten och förmögenheten.

19 §.

Om värnskattenämnden, såsom förslaget numera förutsätter, erhåller befogenhet att verkställa uppskattning av den inkomst och förmögenhet, som skall ligga till grund för taxeringen till värnskatt, kunna besvär över värnskattenämndens beslut komma att avse inkomstens eller förmögenhetens beräkning eller således samma ämne som eventuellt hos kammarrätten fullföljda mål angående taxering år 1914 till inkomst- och förmögenhetsskatt. Sådana anordningar böra därför träffas, att kammarrätten, därest skattskyldig anför besvär över både sin taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt och sin taxering till värnskatt, icke skall två gånger pröva samma material. Enligt vad jag inhämtat, kan på grund av den i kammarrätten befintliga balansen & oavgjorda beskattningsmål antagas, att ämbetsverket icke förr än i maj eller juni månad 1915 blir i tillfälle att påbörja handläggningen av mål angående 1914 års allmänna taxering. Begränsas därför tiden för anförande av besvär över värnskattenämndens beslut till den 30 april 1915, böra sådana besvär kunna vara till kammarrätten inkomna vid den tid, då handläggningen därstädes av nyssnämnda taxerings-

mål begynner. De särskilda mål, som böra bedömas i ett sammanhang, kunna då lätt sammanföras.

Besvärstidens begränsande till den 30 april 1915 förutsätter, att de skattskyldiga i god tid dessförinnan erhållit del av värnskattemyndens beslut. Delgivningen torde, på sätt kammarrätten förordat, lämpligen böra ske därigenom, att särskilda debetsedlar å värnskatten bliva i början av år 1915 de skattskyldiga genom posten eller annorledes tillställda. Härom böra närmare bestämmelser inflyta i den förordning angående debitering, uppbörd och redovisning av värnskatt, som det enligt 9 § i förslaget skall tillkomma Kungl. Maj:t att utfärda.

Då det emellertid kan förutsättas, att debetsedlar, som sålunda utsändas, icke alltid framkomma till vederbörande, torde det vanliga tillhandahållandet av längdavschrift jämväl böra äga rum beträffande värnskattetaxeringen.

21 §.

Billigheten synes kräva, att en skattskyldig, som av kammarrätten eller regeringsrätten får sin taxering år 1914 till inkomst- och förmögenhetsskatt upphävd eller nedsatt, också vinner motsvarande ändring i taxeringen till värnskatt, ehuru han icke över värnskattemyndens beslut anfört besvär. Å andra sidan bör ett i motsatt riktning gående beslut beträffande taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt medföra motsvarande resultat i fråga om taxeringen till värnskatt.

24 §.

Med hänsyn huvudsakligen till värnskattebeloppens relativa storlek har utväg ansetts böra finnas för helt eller delvis eftergivande av värnskatten i de fall, då förmågan att gälda densamma väsentligen försvagats. I anledning av kammarrättens erinran har i förslaget stadgandet om värnskattens eftergivande erhållit sådan lydelse, att eftergivandet kan äga rum redan beträffande den tredjedel av värnskatten, som eljest ovillkorligen skall erläggas år 1915.

Det har tagits i övervägande, huruvida icke prövningsnämnden vid fråga om värnskattens eftergivande borde hava någon i författningen angiven objektiv grund till ledning för sitt beslut. Att binda prövningsnämnden allenast vid dess uppfattning av svårigheten att

betala skatten på grund av försämrad ekonomisk ställning kunde nämligen tänkas föranleda till olikartat och ojämnt förfarande, de särskilda prövningsnämnderna emellan. Därför kunde — i analogi med bestämmelserna i den tyska värnskattelagen — såsom villkor för värnskattens eftergivande stadgas, att inkomsten skall hava under det år, vars förhållanden i avseende å taxeringen för inkomst- och förmögenhetsskatt prövningsnämnden hade att bedöma, upphört eller åtminstone nedgått med vissa procent under den inkomst, som utgjort föremål för taxeringen till värnskatt. Då emellertid prövningsnämnden vid behandling av fråga om värnskattens eftergivande bör bedöma betalningsförmågan efter förhållandena vid tiden för nämndens sammanträde och icke efter ställningen under nästföregående år, har jag ansett det icke böra för eftergivandet uppställas något villkor, som förutsätter jämförelse mellan vissa årsresultat i inkomstavseende. Skulle en prövningsnämnd anses överskrida gränsen för ett behörigt eftergivande av värnskatten, torde korrektivet häremot ligga i befogenhet för kronoombudet, som skall iakttaga det allmännas intresse, att överklaga nämndens beslut.

25 §.

De belopp, som erfordras för de i denna paragraf angivna ersättningar, torde böra utgå direkt av värnskattemedlen, i den mån dessa inflyta.

Då införandet av värnskatten givetvis förutsätter, att erforderliga åtgärder för ett effektivt avhjälpande av de förefintliga stora bristerna i rikets försvarsväsen samtidigt vidtagas, har det syntts riktigt, att denna förutsättning får komma till uttryck i bestämmelsen om värnsskatteförordningens ikraftträdande.

Då värnskatten såsom engångsskatt torde böra i sin helhet upptagas bland statsverkets inkomster för år 1915, medan de utgifter, som därmed skola bestridas, fördelas på minst tre år, synes den del av skatten, som icke disponeras för 1915 års utgifter, böra föras till en särskild fond. Denna fond bör få namnet statsverkets värnsskattefond och torde lämpligen kunna underkastas bestämmelser likartade med

Värnsskatte-
fonden.

dem, som gälla för statsverkets fond av rusdrycksmedel. I överensstämmelse härmed har ett förslag till stadganden uppgjorts, mot vilket förslag statskontoret i förenämnt utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra. Sedermera har emellertid förslaget något omarbetats i redaktionellt avseende.

Sedan departementschefen härefter uppläst förslag till
förordning om värnskatt och
förordning angående statsverkets värnskattefond,
hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte förelägga riksdagen samma förslag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas nådig proposition av den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar. Härefter behagade Hans Maj:t Konungen yttra:

I detta sammanhang önskar Jag till protokollet uttala, att Jag ävensom övriga medlemmar av det Kungliga huset äro med hänsyn till det med värnskatten åsyftade stora fosterländska målet sinnade att bidraga till denna skatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgått, därest Vi hade varit underkastade allmänna bestämmelser om skattskyldighet.

Ur protokollet:
Olof Ljungberg.

Bilaga 1.

**Tab. 1. Värnskatt på andra skattskyldiga än aktiebolag: taxerade belopp
(inkomst + $\frac{1}{10}$ av förmögenhet) från och med 5,000
till och med 1,000,000 kronor.**

Taxerat belopp, kr.	Värnskatt, kr.	Taxerat belopp, kr.	Värnskatt, kr.	Taxerat belopp, kr.	Värnskatt, kr.
5,000.....	75	40,000.....	1,845	75,000.....	4,945
6,000.....	100	41,000.....	1,925	76,000.....	5,045
7,000.....	125	42,000.....	2,005	77,000.....	5,145
8,000.....	150	43,000.....	2,085	78,000.....	5,245
9,000.....	180	44,000.....	2,165	79,000.....	5,345
10,000.....	210	45,000.....	2,245	80,000.....	5,445
11,000.....	240	46,000.....	2,325	81,000.....	5,545
12,000.....	270	47,000.....	2,405	82,000.....	5,645
13,000.....	305	48,000.....	2,485	83,000.....	5,745
14,000.....	340	49,000.....	2,565	84,000.....	5,845
15,000.....	380	50,000.....	2,645	85,000.....	5,945
16,000.....	420	51,000.....	2,735	86,000.....	6,045
17,000.....	460	52,000.....	2,825	87,000.....	6,145
18,000.....	505	53,000.....	2,915	88,000.....	6,245
19,000.....	550	54,000.....	3,005	89,000.....	6,345
20,000.....	595	55,000.....	3,095	90,000.....	6,445
21,000.....	645	56,000.....	3,185	91,000.....	6,545
22,000.....	695	57,000.....	3,275	92,000.....	6,645
23,000.....	745	58,000.....	3,365	93,000.....	6,745
24,000.....	795	59,000.....	3,455	94,000.....	6,845
25,000.....	845	60,000.....	3,545	95,000.....	6,945
26,000.....	905	61,000.....	3,635	96,000.....	7,045
27,000.....	965	62,000.....	3,725	97,000.....	7,145
28,000.....	1,025	63,000.....	3,815	98,000.....	7,245
29,000.....	1,085	64,000.....	3,905	99,000.....	7,345
30,000.....	1,145	65,000.....	3,995	100,000.....	7,445
31,000.....	1,215	66,000.....	4,085	125,000.....	10,195
32,000.....	1,285	67,000.....	4,175	150,000.....	12,945
33,000.....	1,355	68,000.....	4,265	175,000.....	16,070
34,000.....	1,425	69,000.....	4,355	200,000.....	19,195
35,000.....	1,495	70,000.....	4,445	250,000.....	25,445
36,000.....	1,565	71,000.....	4,545	300,000.....	32,195
37,000.....	1,635	72,000.....	4,645	500,000.....	59,195
38,000.....	1,705	73,000.....	4,745	750,000.....	90,000
39,000.....	1,775	74,000.....	4,845	1,000,000.....	120,000

Tab. 2. Värnskatt på andra skattskyldiga än aktiebolag: inkomst av olika sammansättning från och med 1,500 till och med 1,000,000 kronor.

Inkomst. ¹⁾	Ren arbetsinkomst (= inkomst utan förmögenhet).			Ren förmögenhetsinkomst ¹⁾ .			Hälften arbetsinkomst och hälften förmögenhetsinkomst ¹⁾ .			² / ₃ arbetsinkomst, ¹ / ₃ förmögenhetsinkomst ¹⁾ .		
	Taxerat belopp.	Skatt.	Skatt i % av inkomst.	Taxerat belopp.	Skatt.	Skatt i % av inkomst.	Taxerat belopp.	Skatt.	Skatt i % av inkomst.	Taxerat belopp.	Skatt.	Skatt i % av inkomst.
1,500	—	—	—	3,000	45	3.00	—	—	—	—	—	—
2,000	—	—	—	4,000	60	3.00	—	—	—	—	—	—
3,000	—	—	—	7,000	125	4.17	4,000	60	2.00	—	—	—
4,000	—	—	—	11,000	240	6.00	7,000	125	3.13	5,667	91.67	2.29
5,000	5,000	75	1.50	15,000	380	7.60	10,000	210	4.20	8,333	160	3.20
10,000	10,000	210	2.10	30,000	1,145	11.45	20,000	595	5.95	16,667	446.67	4.47
15,000	15,000	380	2.53	45,000	2,245	14.97	30,000	1,145	7.63	25,000	845	5.63
20,000	20,000	595	2.98	60,000	3,545	17.73	40,000	1,845	9.23	33,333	1,378.33	6.89
25,000	25,000	845	3.38	75,000	4,945	19.78	50,000	2,645	10.58	41,667	1,978.33	7.91
30,000	30,000	1,145	3.82	90,000	6,445	21.51	60,000	3,545	11.82	50,000	2,645	8.82
40,000	40,000	1,845	4.61	120,000	9,645	24.11	80,000	5,445	13.61	66,667	4,145	10.36
50,000	50,000	2,645	5.29	150,000	12,945	25.89	100,000	7,445	14.89	83,333	5,778.33	11.56
60,000	60,000	3,545	5.91	180,000	16,695	27.83	120,000	9,645	16.08	100,000	7,445	12.41
70,000	70,000	4,445	6.35	210,000	20,445	29.21	140,000	11,845	16.92	116,667	9,278.33	13.25
80,000	80,000	5,445	6.81	240,000	24,195	30.24	160,000	14,195	17.74	133,333	11,111.67	13.89
90,000	90,000	6,445	7.17	270,000	28,145	31.27	180,000	16,695	18.55	150,000	12,945	14.38
100,000	100,000	7,445	7.45	300,000	32,195	32.19	200,000	19,195	19.20	166,667	15,028.33	15.03
125,000	125,000	10,195	8.16	375,000	42,320	33.87	250,000	25,445	20.36	208,333	20,236.67	16.19
150,000	150,000	12,945	8.63	450,000	52,445	34.95	300,000	32,195	21.46	250,000	25,445	16.97
175,000	175,000	16,070	9.18	525,000	62,570	35.75	350,000	38,945	22.25	291,667	31,070	17.75
200,000	200,000	19,195	9.60	600,000	72,000	36.00	400,000	45,695	22.85	333,333	36,795	18.40
225,000	225,000	22,320	9.92	675,000	81,000	36.00	450,000	52,445	23.31	375,000	42,320	18.81
250,000	250,000	25,445	10.18	750,000	90,000	36.00	500,000	59,195	23.68	416,667	47,945	19.18
275,000	275,000	28,820	10.48	825,000	99,000	36.00	550,000	65,945	23.98	458,333	53,570	19.48
300,000	300,000	32,195	10.73	900,000	108,000	36.00	600,000	72,000	24.00	500,000	59,195	19.73
325,000	325,000	35,570	10.94	975,000	117,000	36.00	650,000	78,000	24.00	541,667	64,820	19.94
350,000	350,000	38,945	11.13	1,050,000	126,000	36.00	700,000	84,000	24.00	583,333	70,000	20.00
375,000	375,000	42,320	11.29	1,125,000	135,000	36.00	750,000	90,000	24.00	625,000	75,000	20.00
400,000	400,000	45,695	11.42	1,200,000	144,000	36.00	800,000	96,000	24.00	666,667	80,000	20.00
425,000	425,000	49,070	11.55	1,275,000	153,000	36.00	850,000	102,000	24.00	708,333	85,000	20.00
450,000	450,000	52,445	11.65	1,350,000	162,000	36.00	900,000	108,000	24.00	750,000	90,000	20.00
475,000	475,000	55,820	11.75	1,425,000	171,000	36.00	950,000	114,000	24.00	791,667	95,000	20.00
500,000	500,000	59,195	11.84	1,500,000	180,000	36.00	1,000,000	120,000	24.00	833,333	100,000	20.00
550,000	550,000	65,945	11.99	1,650,000	198,000	36.00	1,100,000	132,000	24.00	916,667	110,000	20.00
600,000	600,000	72,000	12.00	1,800,000	216,000	36.00	1,200,000	144,000	24.00	1,000,000	120,000	20.00
650,000	650,000	78,000	12.00	1,950,000	234,000	36.00	1,300,000	156,000	24.00	1,083,333	130,000	20.00
700,000	700,000	84,000	12.00	2,100,000	252,000	36.00	1,400,000	168,000	24.00	1,166,667	140,000	20.00
750,000	750,000	90,000	12.00	2,250,000	270,000	36.00	1,500,000	180,000	24.00	1,250,000	150,000	20.00
800,000	800,000	96,000	12.00	2,400,000	288,000	36.00	1,600,000	192,000	24.00	1,333,333	160,000	20.00
850,000	850,000	102,000	12.00	2,550,000	306,000	36.00	1,700,000	204,000	24.00	1,416,667	170,000	20.00
900,000	900,000	108,000	12.00	2,700,000	324,000	36.00	1,800,000	216,000	24.00	1,500,000	180,000	20.00
950,000	950,000	114,000	12.00	2,850,000	342,000	36.00	1,900,000	228,000	24.00	1,583,333	190,000	20.00
1,000,000	1,000,000	120,000	12.00	3,000,000	360,000	36.00	2,000,000	240,000	24.00	1,666,667	200,000	20.00

¹⁾ En avkastning av fem procent på förmögenhetsvärdet förutsättes.

Bil. 3.

Tab. 3. Värns katt på andra skattskyldiga än aktiebolag:
olika kombinationer av inkomst och förmögenhet.

Inkomst kr. (mark)	Förmögenhet kr. (mark)	Svenska förslaget		Tyska värn- skatten mark	Svenska inkomst- och förmögenhets- skatten kr.
		Taxerat belopp kr.	Värns katt kr.		
1,500	10,000	—	—	—	16.—
	20,000	—	—	—	21.60
	30,000	3,000	45	—	24.—
2,500	10,000	—	—	—	41.60
	20,000	—	—	—	44.80
	30,000	3,000	45	45	48.—
	40,000	4,000	60	60	55.80
3,000	10,000	—	—	—	55.80
	20,000	—	—	—	59.40
	30,000	4,000	60	45	63.—
	40,000	5,000	75	60	64.80
	50,000	6,000	90	75	76.—
4,000	10,000	—	—	—	82.—
	20,000	5,000	75	—	86.—
	30,000	6,000	100	45	90.—
	40,000	7,000	125	60	101.20
	50,000	8,000	150	75	105.60
	60,000	9,000	180	110	110.—
5,000	—	5,000	75	50	110.—
	30,000	8,000	150	80	121.—
	40,000	9,000	180	90	123.20
	50,000	10,000	210	100	127.60
	75,000	12,500	287	175	141.—
	100,000	15,000	380	250	153.—
6,000	—	6,000	100	60	135.—
7,000	—	7,000	125	70	165.—
8,000	—	8,000	150	80	195.—
	30,000	11,000	240	110	212.—
	40,000	12,000	270	120	216.—
	50,000	13,000	305	130	223.—
	75,000	15,500	400	205	237.—
	100,000	18,000	505	280	251.—
	160,000	24,000	795	550	286.—

Inkomst kr. (mark)	Förmögenhet kr. (mark)	Svenska förslaget		Tyska värn- skatten mark	Svenska inkomst- och förmögenhets- skatten kr.
		Taxerat belopp kr.	Värns katt kr.		
9,000	—	9,000	180	90	230
10,000	—	10,000	210	100	265
	30,000	13,000	305	130	282
	40,000	14,000	340	140	286
	50,000	15,000	380	150	293
	75,000	17,500	482	225	307
	100,000	20,000	595	300	321
	150,000	25,000	845	525	355
	200,000	30,000	1,145	750	387
11,000	—	11,000	240	132	300
12,000	—	12,000	270	144	335
	30,000	15,000	380	171	355
	40,000	16,000	420	160	359
	50,000	17,000	460	170	367
	75,000	19,500	572	245	383
	100,000	22,000	695	320	399
	150,000	27,000	965	545	435
	200,000	32,000	1,285	770	467
	240,000	36,000	1,565	1,030	495
13,000	—	13,000	305	156	375
14,000	—	14,000	340	168	415
15,000	—	15,000	380	180	455
	50,000	20,000	595	225	487
	100,000	25,000	845	350	519
	200,000	35,000	1,495	800	587
	300,000	45,000	2,245	1,450	655
	350,000	50,000	2,645	1,800	691
20,000	—	20,000	595	280	655
	50,000	25,000	845	320	691
	100,000	30,000	1,145	430	727
	200,000	40,000	1,845	850	803
	300,000	50,000	2,645	1,500	880
	400,000	60,000	3,545	2,150	952
	500,000	70,000	4,445	2,850	1,028
30,000	—	30,000	1,145	540	1,105
40,000	—	40,000	1,845	1,000	1,605
50,000	—	50,000	2,645	1,500	2,105
	100,000	60,000	3,545	1,600	2,193
	200,000	70,000	4,445	1,750	2,286
	500,000	100,000	7,445	3,250	2,561

Inkomst kr. (mark)	Förmögenhet kr. (mark)	Svenska förslaget		Tyska värn- skatten mark	Svenska inkomst- och förmögenhets- skatten kr.
		Taxerat belopp kr.	Värns katt kr.		
	1,000,000	150,000	12,945	7,100	3,018
	1,500,000	200,000	19,195	12,600	3,480
60,000	—	60,000	3,545	2,100	2,655
70,000	—	70,000	4,445	2,800	3,205
75,000	—	75,000	4,945	3,375	3,480
	100,000	85,000	5,945	3,050	3,568
	200,000	95,000	6,945	3,350	3,661
	500,000	125,000	10,195	4,350	3,953
	1,000,000	175,000	16,070	7,500	4,451
	1,500,000	225,000	22,320	12,600	4,955
	2,000,000	275,000	28,820	18,100	5,415
	2,500,000	325,000	35,570	24,600	5,830
80,000	—	80,000	5,445	3,600	3,755
90,000	—	90,000	6,445	4,500	4,355
100,000	—	100,000	7,445	5,000	4,955
	200,000	120,000	9,645	5,250	5,153
	500,000	150,000	12,945	6,225	5,415
	1,000,000	200,000	19,195	8,600	5,830
	1,500,000	250,000	25,445	13,000	6,250
	2,000,000	300,000	32,195	18,100	6,665
	2,500,000	350,000	38,945	24,600	7,080
	3,000,000	400,000	45,695	31,100	7,500
150,000	—	150,000	12,945	9,000	7,500
200,000	—	200,000	19,195	12,000	10,000
	500,000	250,000	25,445	13,350	10,415
	1,000,000	300,000	32,195	16,100	10,830
	2,000,000	400,000	45,695	23,100	11,665
	3,000,000	500,000	59,195	32,600	12,500
	4,000,000	600,000	72,000	44,100	13,330
	5,000,000	700,000	84,000	57,100	14,165
	6,000,000	800,000	96,000	71,100	15,000
500,000	—	500,000	59,195	35,000	25,000
750,000	—	750,000	90,000	60,000	37,500
	5,000,000	1,250,000	150,000	92,100	41,665
	10,000,000	1,750,000	210,000	144,600	45,830
	15,000,000	2,250,000	270,000	202,100	50,000
	20,000,000	2,750,000	330,000	277,100	54,165
1,000,000	—	1,000,000	120,000	80,000	50,000
	5,000,000	1,500,000	180,000	117,100	54,165
	10,000,000	2,000,000	240,000	162,100	58,330
	15,000,000	2,500,000	300,000	219,600	62,500
	20,000,000	3,000,000	360,000	277,100	66,665